

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

MASTEROPPGAVE

Studieprogram: Master i utdanningsvitenskap med norskdidaktikk - MUTMAS.	Vårsemesteret, 2021 Åpen
Forfatter: Andrea Vatland	 (signatur forfatter)
Veileder: Magne Ove Rogne	
Tittel på masteroppgaven: “Den engelske innflytelsen” - En undersøkelse av hvordan engelsk påvirker det norske språket, med ungdommen i fokus. Engelsk tittel: “The English influence” - A study about how English affects the Norwegian language, with young people in focus.	
Emneord: Importord, lånord, domener, slang, purisme, norvagisering, domenetap, visuelle uttrykksformer, sosiolingvistikk.	Antall ord: 22768 + vedlegg/annet: 4031 Stavanger, 11. juni 2021

Sammendrag

Denne forskningen studerer hvordan vi benytter oss av engelske importord i det norske språk. Videre vil det forskes på hvem som er de største forbrukerne av engelske importord og hvilke domener som er mer preget enn andre. Avslutningsvis vil jeg forsøke å si noe om språket eller noen enkelte domener ser ut til å være truet for fremtiden, altså om det kan se ut til at engelsk er i ferd med å ta helt over enkelte domener, eller i verste fall språket som helhet. Forskningen vil hovedsakelig ha fokus på talemålet. Forskningsprosjektet baserer seg på en kvalitativ forskningsmetode. Ved å analysere ungdomsspråket i NRK-serien “Klassen”, har prosjektet sett på i hvilken grad engelsk påvirker det norske språket. Sociolingvistisk analyse av visuelle uttrykksformer ble valgt på bakgrunn av situasjonen med covid-19 som gjør det utfordrende å møte andre mennesker. Jeg ønsket også å gjøre en forskning litt utenom det vanlige ved å forske på denne serien, i stedet for “tradisjonelle” intervju- og forskningsmetoder. Forskningsprosjektets data har blitt transkribert til fullstendig tekst, og funnene i episodene er blitt redegjort for i analysedelen, og drøftet sammen med teori i drøftingsdelen.

I teoridelen belyses engelske importord i språket generelt, hvor jeg finner ut at flere mener det er ungdomsspråket som i størst grad benytter seg av importord. Med bakgrunn i det er ungdommen i hovedfokus i analysen, ettersom serien handler om en gjeng ungdommer. Jeg har sett meg ut noen ulike kategorier, slik at jeg analyserer i hvilken grad importordene benyttes under samtaler om disse utvalgte kategoriene. På denne måten blir det mer oversiktlig, og enklere å gjøre vurderinger og tolkninger. Resultatene viser at engelsk påvirker språket i ulik grad. Noen domener er mer preget av engelske importord enn andre. I teoridelen så jeg at domener som musikk, mote, sport, film og TV, økonomi og næringsliv, generelt ungdomsspråk (slang), og sosiale medier, Internett og gaming alle var områder som er sterkt påvirket av engelsk. Språket i samtaler om disse kategoriene, utenom musikk og økonomi og næringsliv, har blitt observert. Analysen av serien bekreftet for meg at domenene “mote og klær”, “Internett, sosiale medier og gaming” og “slang” er områder hvor det blir benyttet mye engelske importord, og i en større grad enn de andre. Domenet film observerte jeg i liten grad benyttelse av importord. Dette forskningsprosjektet har med bakgrunn i dette funnet ut at ungdomsspråket generelt i stor grad er påvirket av engelsk språk.

Forord

Jeg står ved veis ende, og en ny milepæl i livet står foran meg. En ting er helt sikkert, jeg hadde aldri stått her uten gode hjelpere og støttespillere.

Den største takken vil jeg aller først utnevne til min veileder, Magne Ove Rogne. Du har latt meg stille spørsmål, være utforskende, og du har latt meg vise frustrasjon i vanskelige perioder. Takk for at du har vært tilgjengelig døgnet rundt og hjulpet meg ut av hver eneste skrivestopp. Takk for all støtte, veiledning og alle gode samtaler.

Jeg vil også utnevne en takk til familien og kjæresten min. Dere har alltid hatt tro på meg, selv i tider hvor jeg har følt meg håpløs. Jeg tror ikke jeg kan sette ord på hvor mye det har motivert meg.

Tusen takk.

Andrea Vatland

11.06.2021

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	5
1.1 Tema og bakgrunn for valg av emne	5
1.2 Problemstilling og disposisjon	6
1.3 Begrepsavklaring	6
2.0 Teori	8
2.1 Norsk språkhistorie	8
2.1.1 Løsrivelsen fra Danmark og et eget skriftspråk	8
2.1.2 Nasjonalisme	9
2.2 Engelske importord i norsk	10
2.3 Engelskdominerte områder	11
2.3.1 Musikk	12
2.3.2 Mote og klær	13
2.3.3 Sport	14
2.3.4 Film, serier og TV	15
2.3.5 Økonomi og næringsliv	16
2.4 Ungdommen	17
2.4.1 Slang	17
2.4.2 Sosiale medier, Internett og gaming	19
2.5 Norske alternativer	22
2.6 Purisme	23
2.6.1 Purisme på norsk	24
2.6.2 Hva betyr purismen i Norge?	24
2.7 Norvagisering	25
2.7.1 Norvagisering i praksis	26
2.8 Er det norske språk truet?	27
2.8.1 Domenetap	27
2.8.2 Hva med fremtiden?	28
3.0 Metode	30
3.1 Valg av metode og metodeteori	30
3.1.1 Bakgrunn for valg av metode	31
3.2 Visuelle data	32
3.2.1 Sosiolingvistisk metode	33
3.3 Forskningsetiske utfordringer	34
3.4 Reliabilitet og validitet	35
3.5 Utvalg	39
3.6 Struktur	40
4.0 Analyse	42

4.1 Gjennomføring	42
4.1.1 Film	43
4.1.2 Mote og klær	43
4.1.3 Gaming	44
4.1.4 Sport	45
4.1.5 Sosiale medier	46
4.1.6 Slang	47
5.0 Drøfting	49
6.0 Konklusjon	57
Litteraturliste	61
Vedlegg 1	68
<i>Vedlegg 2</i>	<i>69</i>

1.0 Innledning

Begrepet importord er en fellesbetegnelse for fremmedord og lånord, altså ord som opptas i et språk fra et annet språk. Tradisjonelt brukes fremmedord om ord som bevarer det fremmede ords uttalemessige eller ortografiske “kostyme”, mens lånord er fra fremmede språk som er fullstendig tilpasset det hjemlige språk (Jarvad & Sandøy, 2007, s. 10). I språkvitenskap betegner termen anglisisme et engelsk importord. Ord av engelsk opprinnelse har en lang tradisjon i norsk, og mange av ordene er så innarbeidet at man sjelden tenker over dem som engelske (Andersen, 2006). Den moderne teknologien har brakt med seg en svært stor tilgjengelighet av engelsk. Engelskdebuten skjer ikke lenger gjennom engelskundervisningen i skolen. TV, data, Internett, kino og populærmusikk, samt faglitteratur i alle mulige ulike fag og tema, er alle kanaler for det engelske språket. Vi slipper ikke unna det, og enkelte ord og uttrykk, som en følge av en stadig kontakt med engelsk på spesielle fagområder, kan iblant være de eneste som faller oss inn, og som ligger lengst fremme i bevisstheten. Vi velger gjerne det engelske ordet selv om det finnes et tilsvarende norsk ord. I flere tiår har det blitt reist spørsmål om utviklingen av det norske språket (Graedler, 1997). Det engelske språket har gått fra å ha en mer begrenset posisjon med innflytelse innen en del godt definerte fagområder. I dag har språket fått en stilling som leverandør av nye ord og uttrykk også i dagligspråket, og har utviklet seg til å sitte på en mer dominerende rolle. Samtidig som vi har de engelske ordene som benyttes selv om det eksisterer dekkende nok ord og uttrykk på norsk, i tillegg til at vi har disse “utsatte domeneene”, har dette vært med på å bidra til at flere har begynt å frykte en mørk fremtid for det norske språket. I denne oppgaven vil jeg gjøre rede for hvor engelsken trykker, hvem som er de største brukerne av de engelske importordene, og om det norske språket i dag er truet (Graedler, 2002).

1.1 Tema og bakgrunn for valg av emne

Dette med språk har alltid engasjert meg, og særlig hvordan engelsk påvirker språket vårt. Jeg har gjort meg tanker og refleksjoner rundt språklige valg jeg selv har tatt i noen år nå, så når jeg skulle velge meg et tema for masteroppgaven min, var det liten tvil om hva det skulle handle om. Jeg synes det er spennende og interessant hvordan engelske ord og uttrykk bare ligger lagret og klart for automatisk bruk i vokabularet hos meg selv og mange andre nordmenn. Hvorfor kan vi ikke bare snakke rent norsk? Selv har jeg flere ganger sagt en setning, og reflektert over mine egne språkvalg i etterkant. Ta dette eksempelet jeg sa forleden dag: “Jeg synes det er så *cringe* å ta ordet på morgenmøtene”. Rett etter at jeg hadde sagt

denne setningen til kollegaen min, tar jeg meg selv i å benytte et engelsk ord, *cringe*, som det allerede eksisterer et norsk og godt nok dekkende ord, “kleint”, for budskapet mitt med denne setningen. Likevel velger jeg å bruke det engelske. Dette synes jeg er merkelig på noen måter, men samtidig vet jeg at engelsken trykker fra alle kanter i løpet av hverdagen min, både på sosiale medier, Internett, på jobben min og når jeg ser på TV og film. I denne avhandlingen vil jeg dermed forske på hvordan engelsk påvirker det norske språket, og hva denne engelske påvirkningen har å si for fremtiden til det norske språket.

1.2 Problemstilling og disposisjon

Problemstillingen for denne forskningen lyder som følger: *Hvordan brukes engelske importord i språket vårt?*

Det er et enkelt og noe bredt forskningsspørsmål. For å svare på denne problemstillingen har jeg utarbeidet tre forskningsspørsmål som skal bidra med ulike innfallsvinkler:

1. På hvilke områder dominerer engelsken?
2. Hvem er storforbrukerne av engelsk?
3. Hvordan påvirker bruken av engelsk språket vårt, og er det norske språket truet?

I teoridelen vil forskningsspørsmålene vil bli gjort rede for i rekkefølge. Jeg vil først starte med å se litt på den norske språkhistorien, for å sette nåværende språklige endringer i et historisk perspektiv. Dette kan være interessant for å se på ulikheter og forskjeller mellom synet på språk før og nå. Jeg vil videre fortsette med å se på hvilke områder engelsk dominerer, og hvem som er storforbrukerne. Purisme og norvagisering er to viktige begrep å belyse når man snakker om importord og utenlandsk påvirkning på språk, så jeg vil fortsette med disse to begrepene. Jeg vil avslutte teoridelen med å undersøke om det norske språket blir ansett som truet. Metodedelen vil starte med en utgreiing om metodevalg og bakgrunn for valg av metode, før etiske overveielser, reliabilitet og validitet og utvalg vil bli redegjort for. Videre kommer analyse og drøfting, hvor jeg vil sammenligne analyseresultater med teorien, før en konklusjon finner sted avslutningsvis.

1.3 Begrepsavklaring

En del begreper som kommer til å bli mye anvendt i denne oppgaven kan være greit å avklare. Termen *importord* er en fellesbetegnelse for *fremmedord* og *lånord*, ord som opptas i

et språk fra et annet. Tradisjonelt brukes *fremmedord* om ord som bevarer det fremmede ords uttalemessige eller ortografiske mønster, mens *lånord* er fra fremmede språk som er fullstendig tilpasset det hjemlige språk (Jarvad & Sandøy, 2007, s. 10). *Lånord* brukes om ord som ser helt norske ut, men som tidligere er opptatt fra andre land. For eksempel er ordene *sjal*, *plog* og *kjeks* lånord (Sandøy, 2000, s. 19). *Angloamerikansk* dreier seg om strømmen av engelske lånord som spres til resten av verden (Utne, 1997). En *anglisme* er et engelsk importord (Andersen, 2006). *Purisme* handler om språkkrensing, og har et mål om å rense språket for fremmedord som erstattes av mer hjemlige avløserord (Jahr, 2020). *Norvagisering* vil si et fremmedord som er blitt tilpasset til norsk slik at det blir et lånord. Tilpasningen kan gjelde skrivemåten eller uttalen (Andersen, 2011). Med begrepet *domenetaap* menes det at norsk språk ikke lenger vil være i bruk på visse samfunns- eller fagområder (Jonassen, 2008).

2.0 Teori

2.1 Norsk språkhistorie

Selv om hovedfokuset i denne studien er å studere dagens situasjon og nyere forskning på språket vårt, vil jeg likevel innledningsvis inkludere norsk språkhistorie noe. Bakgrunnen for det er at historie gir oss en nasjonal og kulturell identitet, og gjennom dette gjør oss i bedre stand til å forstå de prosessene som er i gang den dag i dag. Ikke alle land ser det like relevant og viktig for skoleløpet at elevene skal lære noe om språkhistorie. Norge har derimot hatt en litt mer spesiell situasjon (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 12).

2.1.1 Løsrivelsen fra Danmark og et eget skriftspråk

Da svenskene krevde uavhengighet i 1523, gikk Kalmarunionen i oppløsning. Unionen bestod av de tre nordiske rikene Danmark, Sverige og Norge. Norge var i mindre stand til å hevde egen vilje. Vi hadde ingen nasjonal bevegelse. Dette førte til at vi drev inn i en fastere union med Danmark. Medlemmene i riksrådet bestod ikke av nordmenn, heller ikke adel eller embetsstand (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 100). Den siterte håndfestningen, som var diktert av landets adel og skulle sikre adelens rettigheter mot en for sterk kongemakt (Norseng, 2018), slo dessuten fast at Norge ikke bare var å se på som en dansk provins, landet vårt skulle heller ikke ha et eget riksråd. Med reformasjonen kom dansk til å bli det rådende språket her til lands (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 100). I 1814 ble Norge endelig selvstendig fra Danmark, og inngikk i union med Sverige. 17. mai dette året ble Norges Grunnlov vedtatt og Christian Frederik valgt til norsk konge (Weidling & Njåstad, 2020).

Vi var nå endelig blitt en ny, norsk nasjon, men vi stod igjen med et dansk skriftspråk. Det var da spørsmålet om hvordan det norske skriftspråket skulle utformes, ble reist. Skulle utgangspunktet tas i det danske skriftspråket, i det gamle norrøne skriftspråket, eller skulle det bygges på det norske talemålet? (Solbakken, 2019). På 1800-tallet gikk to viktige konstruksjonsarbeid for seg: Ivar Aasens rekonstruksjon av et norsk skriftspråk bygget på dialektene, og Knud Knudsens tillemping av det danske skriftspråket i en mer fornorsket retning (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 122). På denne tiden var skriftspråket fremdeles dansk, og embetsstanden snakket et forfinet dansk-norsk. Ellers snakket nordmenn norske dialekter omtrent som i dag, og avstanden mellom skrift og tale var stor. Målet på 1800-tallet handlet dermed om hvordan man kunne skape et nasjonalt skriftspråk i Norge. Men hvordan

skulle man gå fram? Språkdebatten på 1830-tallet dreide seg om nettopp dette. Ivar Aasen ønsket seg et nytt skriftspråk som bygde på de norske bygdedialektene. Det var han som var den store skaperen bak landsmålet, bedre kjent som nynorsk i dag (Engan, 2017). På den andre siden stod Knud Knudsen. Han hadde samme mål som Ivar Aasen, å skape et nytt norsk skriftspråk. Hans ønske om måten dette skulle skje på var å fornorske det danske skriftspråket. Det var Knudsen som stod bak riksmålet, bedre kjent som bokmål. I 1929 byttet riksmål navn til bokmål og landsmålet navn til nynorsk, etter at det da ble vedtatt av Stortinget (Engan, 2017).

2.1.2 Nasjonalisme

Hvorfor skulle denne språkdebatten og utviklingen av et helt nytt skriftspråk ta så mye tid og oppmerksomhet? Hvorfor kunne vi ikke bare fortsette med dansk-norsken, som dessuten allerede var godt etablert? I 1807 reiste Gregers Fougner Lundh det viktige spørsmålet: “Hvorfor har Norge ikke sit eget National-Sprog?”. Lundh regnes som far til den norske måltanken, mye på grunn av disse spørsmålene han stilte (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 123). En stor årsak til at Lundh vil regnes som den norske måltankens far, handler nok om at han reiste et spørsmål på vegne av resten av befolkningen også. En stor del av hva Språkdebatten på 1800-tallet handlet om, var nordmennes identitet. Mange ønsket seg et eget språk, et eget nasjonalt kjennetegn, noe som ses på som mye av nasjonsbyggingen på denne tiden. Dikteren Henrik Wergeland var i likhet med Knud Knudsen forkjemper for at skriftspråket skulle dannes ved å fornorske dansken. Et av hans argumenter for dette, var dette han kalte for det nasjonale argumentet. For at Norge på lik linje med Sverige og Danmark skulle være en ordentlig nasjon, måtte vi ha vårt eget skriftspråk. Norsk måtte bli et eget nasjonalspråk (Videoteket, 2018). Uansett utgangspunkt man har for å forstå nasjonen, vil det ligge en form for nasjonalt medvit eller identitet til grunn for den. Å definere dette er ikke enkelt, men et kjennetegn er en forestilling om felles avstamning, altså tanken om at en gruppe, i dette tilfellet oss nordmenn, har nære bånd til felles forfedre. Nå er det nok lite sannsynlig at byungdom i Norge i dag har mer til felles med 1200- eller 1800-talls nordmenn enn med annen byungdom i andre europeiske land i dag. Likevel er det denne forestillingen om at det er slik, som trolig står sterkt blant folk flest (Norsk Språkråd, 1997, s. 20).

2.2 Engelske importord i norsk

Engelske ord forekommer i mange sammenhenger i norsk språk. Grovt sett skiller vi mellom to typer forekomster. Den første typen er ord som betegner ting eller fenomener som det ikke finnes noe norsk ord for fra tidligere av. Eksempler på dette er *podcasting* eller *kiteboard*. Den andre typen er ord der det fra før finnes norske alternativer, som *boots* (støvler) og *crazy* (gal). Den førstnevnte kategorien omfatter som regel nyvinninger, innen for eksempel teknologi. Den omfatter dermed tilfeller der språkbrukere benytter seg av et eller flere engelske ord for et fagspesifikt begrep, der brukeren ikke har et norsk etablert begrepsapparat å forholde seg til. I den andre kategorien må valget av det engelske ordet fremfor det norske skyldes andre faktorer. Dersom man eksempelvis benytter seg av ordet *project manager* i stedet for det norske ordet “prosjektleder” i næringslivet, kan bruken av engelsk skyldes prestisjehensyn eller et ønske om å fremstå som spesielt internasjonalt orientert. I mer allmennspråkbruk kan det å bruke engelsk gjerne uttrykke et ønske om å være språklig nyskapende, eller å markere at man tilhører en bestemt gruppe og vise at man språklig sett er “hipp og trendy”. Ungdommers hyppige bruk av engelske ord kan kanskje tilskrives slike sosiologiske motivasjonsfaktorer. Ordtilfang av engelsk opprinnelse har lang tradisjon i norsk. Ord som “gjeng”, “kjeks” og “klubb” er få av mange som er så innarbeidet at vi sjelden tenker på dem så engelske. Det kan være vanskelig å danne seg et helhetlig bilde av tilfanget av engelske ord i norsk, ettersom bruken av engelske ord er omfattende. En stor del av importordene er hentet fra kulturelle områder der påvirkningen fra angloamerikansk kultur er sterk, som for eksempel musikk, sport, film, TV og underholdning, og mat og drikke. Fra musikkategorien er *heavylåt*, *jazz* og *liveartist* noen eksempler. Innen sport og idrett har vi ord som *innebandy*, *kiteboard* og *semigreen*. Film, TV og underholdning har ord som *filmaudition* og *location*, og mat og drikke har ord som *bagel*, *smoothie* og *milkshake*. Mange importord representerer fagterminologi innen bestemte områder, som datateknologi, med ord som *online* og *hardware*, økonomi og næringsliv, med ord som *lobbyist* og *callsenter*, og reiseliv og kosmetikk, med ord som *foundation* og *lipgloss*. Sist men ikke minst finnes det også svært mange importord som ikke er knyttet til noe bestemt faglig eller kulturelt område, som man kan si at representerer allment vokabular. Ord som havner under denne kategorien er eksempelvis *joine*, *shortlistet*, *happening* og *shotsglass*. Ordtilfanget er rikt på substantiver, men de andre ordklassene er også representert. *Funky*, *catchy* og *crazy* er eksempler på adjektiv, og ordklassen verb har ord som *joine*, *date*, *maile* og *chille*. Noen engelske importord omfatter også ord og uttrykk som ikke alltid passer helt inn i de tradisjonelle

ordklassene, og som i moderne lingvistisk terminologi kalles diskursmarkører. *Yess, nope, yeah right* og *get a life* er eksempler på dette (Andersen, 2006).

I tillegg til å gi norsk språk nye ord, utgjør også engelske importord grunnlagsmateriale for nye norske ord i ulike orddanningsprosesser. Den vanligste formen er *sammensetning*, det vil si et ord som er satt sammen av selvstendige ord. Engelskbaserte sammensetninger kan være importerte i sin helhet, som for eksempel *heavyrock*, eller de kan bestå av ett eller flere engelske sammensetningsledd, som *heavyrockbølgen*. *Konversjon* er en annen vanlig orddanningsprosess, hvor anglisimer inngår. Denne typen orddanning betegner at en ordstamme brukes i en ny ordklasse uten tillegg av avledningsmorfem. Gode eksempler på dette er danning av verb fra substantiv. En *chat* (et digitalt samtalerom) blir til *å chatte*. En *mail* blir til *å maile*. Til og med på grunnlag av navn kan denne prosessen skje, som i *Google*, hvor å søke på denne nettjenesten blir til *å google*. Videre kan slike ord igjen danne nye, verbet *å chatte* kan bli til et substantiv, *en chatter*. En tredje form for orddanningsprosess er *avledning*, og består i at et ord brukes i en ny ordklasse ved hjelp av avledningsmorfem, for eksempel suffiksene -skap, -het, -aktig og -else. Avledning kan se ut til å være mindre vanlig enn de to andre prosessene, men ett eksempel er adjektivet *cool*, som kan omdannes til *coolhet* (Andersen, 2006).

2.3 Engelskdominerte områder

Nasjonaliseringsprosjektet har vært dominerende i norsk språkhistorie helt frem til våre dager. Mens kampen på 1800-tallet var mot dansken, har vi i dag en litt annerledes “kamp”, som er rettet mot de angloamerikanske språkelementene (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 181).

I 1935 ble engelsk innført som første fremmedspråk i den syvårige folkeskolen og som en del av læreplanen. I dag lærer alle norske barn engelsk i grunnskolen. Fra å ha vært et språk for de få har engelsk i løpet av et hundreår blitt et språk for nesten alle nordmenn (Johansson & Graedler, 2002, s. 77). I tillegg har vi de siste årene fått en økende internasjonal kontakt med verden, stadig flere bilaterale avtaler og ikke minst den økende bruken av elektroniske medium. Både Norsk Språkråd og Språkrådet har forsøkt å gå imot dette, og har blant annet lansert slagordet: “Bruk hovudet, snakk norsk!”. Likevel er det ikke nødvendigvis så enkelt heller. Nordmenn i vår tid reiser stadig mer, og det er engelsk man stort sett benytter som kommunikasjonsspråk uansett hvilket land vi reiser til. I tillegg har vi den store

medierevolusjonen som har utviklet seg i løpet av 1900-tallet. Her møter vi på både muntlig og skriftlig språk i stadig større omfang og i nye former. Både gjennom radio, TV, Internett, aviser og sosiale medier kan vi høre og lese mange norske dialekter, og møte flere fremmedspråk enn tidligere. På datamaskinen vår, vårt nyeste medium, har vi fått servert nye utfordringer både på den språklige og tekstlige arenaen. Dette er en verden uten nasjonale grenser, og vi kan si at det har utviklet seg en egen dataterminologi. Menneskene som deltar i terminologien kan føle seg som et slags fellesskap, mens de som ikke deltar kan gjerne føle seg ekskludert og vil ikke ha en god nok forståelse for den. Dataterminologien er i hovedsak engelsk, men også her har Språkrådet vært på banen og prøvd å komme med gode norske alternativer til mange av de engelske termene. Datamediet har gitt oss nye måter å konstruere og binde sammen tekster på. Som en følge av dette har lesemåtene og kommunikasjonsformene blitt mye mer mangfoldige. Kommunikasjonsformen ligger på grensen mellom skriftlig og muntlig språk, ettersom rammene er så frie (Otnes & Aamotsbakken, 2017, s. 181 & 182). Ettersom engelsk er det dominerende språket i blant annet underholdnings- og dataindustrien, fører det med seg at mange språk blir anglifisert, som vil si at de tar opp mange engelske ord og uttrykk i seg (Engan & Tørdal, 2018). Alt dette har vært med på å åpne slusene for engelske ord og uttrykk i norsk (Johansson & Graedler, 2002, s. 77). Med så store og rasktvirkende endringer i skole, arbeidsliv og hverdagen, skaper dette en større språklig ulikhet mellom eldre og yngre, yrkesaktive og ikke-yrkesaktive (Venås, 2019). Men hvor finner vi hovedsakelig engelsken? Hvilke områder er mer engelskdominerende enn andre? Kategoriene, eller domenene, jeg nå ønsker å belyse har jeg hentet fra Johansson & Graedler (2002). Av alle disse kategoriene blir spesielt “musikk”, “sport” og “mote og klær” presentert av Johansson og Graedler som engelskdominerte, ved at omtalene av disse kategoriene i ulike artikler er preget av stor hyppighet av engelske ord, men de resterende kategoriene blir også presentert som engelskpåvirkede (Johansson & Graedler, 2002, s. 85).

2.3.1 Musikk

Innflytelsen utenfra på musikkområdet har vært stor gjennom mange år. I Norge har vi flere engelske ord på de ulike type musikkjangrene. *Pop, jazz, rock, black metal, blues, country* m.fl. er eksempler på disse. Den engelsk-amerikanske innflytelsen er av nyere dato, men har blitt et område med stor gjennomslagskraft, både språklig og kulturelt. Den engelske innflytelsen viser seg også i mange navn på norske popgrupper. Johansson og Graedler eksemplifiserer med gruppene “*the Blue Rockets*”, “*Crowtown*” og “*Eclipse*” (Johansson &

Graedler, 2002, s. 87 & 88). Tekster på engelsk dominerer i den internasjonale musikkindustrien, og presser dermed nasjonalspråkene. Det er kanskje ikke så vanskelig å forstå hvorfor dette skjer, musikken i seg selv er internasjonal. Tendensen til å la tekstene følge etter er en naturlig konsekvens av musikkens globalisering (Språkrådet, 2005, s. 97).

Det har også blitt reist debatt om hvordan engelsken inntreer i musikkjangeren. “Hvis alle må synge på engelsk, får vi aldri noen ny Prøysen” lyder overskriften til en artikkel i Aftenposten (Johansson & Graedler, 2002, s. 88). Her var det plateselskapssjef Audun Tylden som argumenterte for norsk på norsk, mer konkret: norsk musikk i Norge. Her finnes det flere gode motargumenter. Engelsk er rockens og popens språk. Dersom du har en drøm om å bryte gjennom internasjonalt, er det en fordel å ha engelsk tekst. I Norge kan man også oppleve en ufarliggjørelse av å bytte ut visse formuleringer med engelsk. *I love you* kan oppleves som enklere å si enn “jeg elsker deg”. Valget står ikke mellom norsk og engelsk. Ettersom alt avhenger av hvem vi ønsker å oppnå, har vi bruk for begge. Men er det fare for at norsken blir overdøvet? I såfall bør vi tenke etter. Mangfoldet må bevares. Også vil vi nok gjerne ha en ny Prøysen (Johansson & Graedler, 2002, s. 88). Et annet argument som ofte blir trukket frem for å bruke engelsk i Norge er det engelske språks egenart, språkets vokabular, intonasjon og grammatiske muligheter. Språkets beskaffenhet har vært utslagsgivende for selve formen innen pop og rock, det vil si at det er en sammenheng mellom melodien og rytmen man finner i engelsk, og musikkuttrykkets egenart. Det engelske språket fyller en funksjon rent musikalsk og blir sett på som en essensiell del av helheten. Samtidig blir engelsk av mange oppfattet som et lettere språk å både synge og skrive låter på. Det kan tilsynelatende virke som et mer vokalbasert og mindre konsonantbasert språk i forhold til norsk. Terje Mosnes, en tekstoversetter, sier at norsk kan være et plundrete språk å sy sammen tekster på, på bakgrunn av at vi i norsk har mye konsonanter og mindre av de gode vokalene og diftongene å synge på (Lie, 2004).

2.3.2 Mote og klær

Engelske lånord og importord innen kategorien mote og klær går langt tilbake. *Fashion* og *dandy* er noen engelske lånord innen dette området, og som faktisk er å spore i Norge allerede på 1800-tallet. Vi kan også spore ord for stoffer og klær: *jersey*, *kilt*, *buckskin*, *jeans*, *tights* osv. Likevel er det ikke før de siste tiårene at engelsk har blitt storleverandør av lånord for mote og klær. Fransk har også hatt innflytelse på dette området. Inger Valberg sammenligner i sin hovedoppgave fra 1990 lånord fra engelsk, fransk og andre språk på grunnlag av tekster

fra aviser og blader. Hun registrerte cirka 2600 eksempler, hvor 44 prosent var fra engelsk og 37,5 prosent fra fransk. Proporsjonene varierte avhengig av teksten. Selv om fransk også har dominert, har likevel disse ordene vært etablerte lånord fra tidligere som blir brukt igjen og igjen, mens de engelske lånordene blir nye og mer varierte. Hun skrev i oppgaven sin at det var en sammenheng mellom dagens ungdomsmote og den kontinuerlige strømmen av engelske ord til mote- og skjønnhetsområdet i Norge. Franske ord mente hun så mer ut til å forekomme i mer "gammeldagse" settinger. De fleste franske ordene er etablerte lånord som blir brukt om og om igjen (120 ord), mens de engelske lånordene er nyere og mer varierte (283 ord). Johansson & Graedler viser til et avisinnlegg i Aftenposten fra 18.02.2000, et avsnitt på 5 linjer. I disse fem linjene kan vi merke oss engelske ord og engelskpåvirkede formuleringer som *miks*, *ender opp*, *sexy*, *trendmakerstylisten*, *bomberjakke*, og *cardigan*. Gjennom kategorien mote og klær forekommer det også engelske ord som egentlig ikke har noe med mote og klær å gjøre, men ord kommer med "på lasset". Ord som dette kan være *fans*, *ende opp*, *rocke opp* og lignende. Johansson og Graedler understreker at måten man snakker om mote på er ganske etablert, selv om motene skifter fra år til år: "Klær blir designet og vist på moteshow, modellene går på catwalken, selv om trendene veksler". (Johansson & Graedler, 2002, s. 88-90).

2.3.3 Sport

Idretten som fenomen er gammelt. Allerede helt tilbake i antikken drev de med olympiske leker. Med seg har idretten brakt mange engelske ord. I Aftenpostens elektroniske database, Atekst, kan vi se at ordet *sport* er brukt i dobbelt så mange artikler som idrett. Engelske importord som har vært etablert i norsk språk helt siden 1900-tallet er for eksempel *champion*, *rekord*, *cup*, *fair play*, *sprinter*, *pace*, *knockout*, *set*, *crawl*, *puck*, *corner*, *hands* m.m. Hvis vi ser på sporten golf, er hele terminologien stort sett basert på engelsk, med ord som *pitching-green*, *chipping*, *pitching*, *putting* osv. Skisporten på den andre siden, er det få engelske lånord. Også friidretten flest mest norske ord (Johansson & Graedler, 2002, s. 90-92). I fotballen har engelsk blitt benyttet helt fra begynnelsen, men med innslag fra norsk. I starten benyttet vi mest betegnelsen *målvakt*, men *keeper* er senere blitt det vanligste ordet. *Back* er også et vanlig engelsk begrep vi benytter oss av. Flere engelske begrep har fått et norsk alternativ som er mer vanlig å bruke, for eksempel er de engelske betegnelsene for spiss, forsvar, midtbane og midtstopper nesten ikke i bruk. Andre eksempler på engelske lånord med tilknytning til fotball, er *centerback*, *forward*, *corner*, *goal*, *hands*, *hattrick*, *score*, *offside*, *pasning*, *heade*, *volley*, *playmaker*, *filme*, og *takle*. OL i Lillehammer i 1994 fikk

mange konsekvenser, også språklig. Anne-Bente Kristiansen viser i sin hovedoppgave til språkbruken om to lokalaviser i 1988, det samme året de olympiske lekene ble vedtatt å gjennomføre i Lillehammer, og 1993, ett år før lekene. I løpet av disse fem årene var det en stor økning i antallet uetablerte lån, altså ord som ikke var registrert i ordbøkene. Kun 13-14 prosent av ordene ble plassert i kategorien sport. Det var ord som *fancy*, *far out*, *showroom*, *talkshow* og *trendy* som kom inn. Det var også eksempler på språkveksling i overskrifter. Språkrådet, eller Norsk Språkråd som det het da, gikk ut med råd for språkbruken i ulike tekster, blant annet anbefalinger om å bruke norske uttrykk over engelske. Sport er en viktig innfallsport for den engelske innflytelsen, og engelske uttrykk som kommer inn gjennom sporten, påvirker også språket generelt. Samtidig fører også sporten, sammen med språket rundt mote og klær, med seg mye språkstoff som egentlig ikke har noe med sport å gjøre. Men er det egentlig sporten som er en innfallsport, eller er slikt språkstoff i forbindelse med sporten bare en gjenspeiling av den allerede økende innflytelsen fra engelsk i samfunnet? (Johansson & Graedler, 2002, s. 93-97).

2.3.4 Film, serier og TV

Et område med stor gjennomslagskraft er film og TV. Begge har vært viktige kanaler for kulturell og språklig påvirkning fra engelsktalende land, og særlig fra USA. Selve ordet *film* er faktisk også et engelsk lånord. Dominansen fra USA har blitt stadig sterkere. Gjennom amerikanske filmer har vi blitt kjent med *cowboyer*, *sheriffer*, *gangstere*, *hippier* og *entertainere*. Dette er bare noen av mange rollefigurer fra ulike typer filmer (Johansson & Graedler, 2002, s. 97 & 98). Det er først og fremst fra mediene film, TV og realityserier at den tiltagende og raske påvirkningen kommer. Ungdommene er storforbrukere av disse mediene, og tar med seg disse engelske ordene og uttrykkene inn i språket sitt i mye større grad enn voksne (Huseby, 2018). Engelskspråklige TV-programmer er en stor del av hverdagen for mange nordmenn. Det engelskspråklige programtilbudet har også økt sterkt de siste årene (Johansson & Graedler, 2002, s. 101). Derimot er innslaget av norske filmer på TV ikke stort. Et regnestykke fra Dag og Tid fra april 2004 viste at det i løpet av sju måneder ble vist 151 filmer på TV2. Av disse var 138 amerikanske, med unntak av et par norske filmer. Ifølge Allmennkringkastingsrådets rapport for 2003 er imidlertid et av TV2s konsensjonsvilkår at minst 50 prosent av sendeflaten skal være norskspråklig. I 2003 var denne andelen over 60 prosent. Da Stortinget i 1990 åpnet for etableringen av en privateid, reklamefinansiert og riksdekkende konkurrent til NRK, ble lovendringen grunnlagt med at et TV2 ville styrke norsk språk og kultur. Et norsk flerkanalssystem ble valgt fordi det var ment å

skulle styrke norsk kultur og identitet, fremført av alle politiske partier under stortingsdebattene om TV2. I hvilken grad dette har blitt utført kan diskuteres, men politikerne ønsket større bredde og mer demokrati i fjernsynet. Å styrke norsk språk i fjernsynet i dag kan gå ut på å stimulere til produksjonen av norske serier, der dialogen føres på norsk og relateres til det norske samfunnets erfaringer. Likevel ser vi en såpass stor preferanse fra det norske publikum for de amerikanske seriene, at tilbudet av “importserier” uansett vil fortsette å øke. Samtidig er det viktig å peke på at det finnes serier som i høy grad klarer å konkurrere med de engelskspråklige, både på norsk og på andre nordiske språk. En mulig måte å fornorske fjernsynsspråket på ville være å dubbe med norske stemmer. Selv om dubbing vil være et radikalt brudd med dagens praksis, er det kanskje verd å diskutere. Siden barneprogrammer tekstes, skulle en tilvenning til norsk tale også i ungdoms- og voksenserier være fullt mulig, om man først enes om å gjøre et forsøk. I alle fall er dette et spørsmål som bør utredes, for gevinsten for norsk språk vil i følge Språkrådet være åpenbar (Språkrådet, 2005, s. 95 & 96).

2.3.5 Økonomi og næringsliv

De aller tidligste lånordene gjenspeiler handelskontaktene mellom England og Norge. Allerede på 1900-tallet var altså den engelske innflytelsen innenfor handel og økonomi, betydelig. Den har økt på en slik måte at næringsliv og reklame nå var et av de viktigste områdene for den engelske påvirkningen. Eksempler på ord innenfor denne kategorien er *city, jobbe, dumping, drawback, pool, trust, clearing, business, cent, dollar, manager, partner, shop, service, guide* med mange fler. Også i dag, et tiår senere, er det ikke vanskelig å finne engelske ord og uttrykk på økonomisidene i dagspressen. Den internasjonale orienteringen viser seg også gjennom at norske handelshøyskoler tilbyr økonomisk utdanning med undervisning på engelsk. Det er en stor fordel at de engelskspråklige programmene kan forberede norske studenter for internasjonalt arbeid, og det trekker dessuten til seg utenlandske studenter. Likevel, ettersom utdanningen rekrutterer til lederstillinger i norske bedrifter, kan dette føre med seg en forsterkning av tendensen til å benytte engelsk som arbeidsspråk i norske bedrifter. Nils B. Christensen (1994) har gjennomført en spørreundersøkelse om bruken av engelsk blant ansatte ved tre store norske bedrifter. Bedriftene som deltok var Elkem, Statoil (i dag: Equinor) og Kværner. 300 informanter deltok, og de aller fleste oppga at engelsk var nødvendig for å gjennomføre jobben. Av informantene fra Elkem oppga 97,7 prosent dette, fra Kværner 97,6 prosent og 100 prosent oppga at engelsk var nødvendig fra Statoil. Det viktigste var å lese engelsk. Deretter fulgte de

muntlige ferdighetene og til sist engelsk skriveferdighet, men også her var det høye tall. Tre fjerdedeler oppga at det var helt nødvendig å skrive engelsk i forbindelse med jobben. Kan vi med bakgrunn i den økende bruken av engelsk som arbeidsspråk i norske bedrifter, påstå å si at domenet kan utvikles til å bli offer for et domenetap i fremtiden? Altså at faren for engelsk ikke bare påvirker norsk, men også erstatter språket på visse områder? (Johansson & Graedler, 2002, s. 109-111). Mer om domenetap vil jeg ta for meg litt senere i oppgaven.

2.4 Ungdommen

Hvor finner vi egentlig den største bruken av engelsk i den norske dagligtalen? Helt siden 1960-årene har lingvister hatt en tendens til å peke på den oppvoksende generasjonen som den mest interessante for å undersøke hvordan språket utvikler seg. Den amerikanske sociolingvisten William Labovs hadde en idé om at språklig endring kunne studeres synkront og på ett og samme tidspunkt ved å sammenlikne ulike aldersgrupper eller generasjoner innenfor samme språksamfunn. Hvis man kunne påvise at den yngre generasjonen snakket forskjellig fra foreldrene sine, var det grunnlag for å anta at man var på sporet av en språklig endring innenfor dette samfunnet. Slik kunne man lage en slags prognose for morgendagens språk. Selv om dette høres lett og logisk ut, viste det seg likevel at den tilsynelatende tid-tesen enkelt ble forpurret av fenomenet aldersavhengig variasjon eller livsfaseendring. Dette handler om at de språklige særtrekkene er knyttet til et bestemt alderssegment. Språkbrukere som beveger seg fra en livsfase til en annen kan legge av seg eller ta opp noen av de alderstypiske språktrekkene. Om man virkelig er på sporet av morgendagens språk, kan man altså ikke vite helt sikkert før i framtiden (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 27). Når Hårstad og Opsahl skal karakterisere det typiske ungdomsspråket, viser de blant annet til deres bruk av lånord både fra engelsk og nye innvandrerspråk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 30).

2.4.1 Slang

Den typiske, uformelle språkbruken blant spesielt ungdommen går under betegnelsen slang. Selve ordet er et engelsk låneord, som kom inn i norsk gjennom sjømannsspråket. Den er ofte spøkefull, nyskapende og kortlivet, men enkelte slangord har en større overlevelsessevne, og i mange tilfeller har slangord etter hvert mistet sitt "slangpreg", og blitt en del av vanlig språkbruk. Slang er ikke bundet av vanlige regler for korrekt språkbruk, og er derfor blitt en innfallspurt for utenlandske lånord, da spesielt fra engelsk. De tidligste lånordene kom inn muntlig og ble skrevet slik de hørtes ut. Men da den store flommen av lånord kom senere,

hadde engelskundervisningen lagt grunnlag for innlån i større skala og nye massemedia hadde skapt forutsetninger for utbredelsen av angloamerikansk språk og kultur (Johansson & Graedler, 2002, s. 120). Slang oppstår hovedsakelig på tre måter. Først og fremst blir bruken av gamle ord gitt en ny betydning. Videre blir bruken av gamle ord utviklet til å få en ny form, som for eksempel initialord som “OMG” (oh my god). Sist men ikke minst oppstår slang ved at man låner fra andre språk. Engelsk er et språk det lånes spesielt mye fra. Gjennom påvirkning og lån fra engelsk låner vi både ord som er slangord i engelsk, for eksempel “wierdo” som betyr rar og gal på norsk, men vi kan også låne ord som er normale ord i engelsk, som for eksempel “money”, og som altså brukes som slang i norsk. På 2000-tallet har det blitt fokusert mye på slang. Dette økte fokuset på slang har blitt knyttet til den teknologiske utviklingen ved at det først og fremst skyldes utvikling av sosiale medier som medfører en stor økning i uformelt skriftspråk. Språket er preget av mange utelatelser og kortere ord, som for eksempel “brb” fra engelsk (be right back) (Hasund, 2020). Språkforsker Helene Uri peker i en artikkel på noen forskjeller mellom kjønn når det gjelder språkbruk. Dette vil si at under en samtale vil kvinner og menn ha ulike mål. Kvinner er mer opptatt av fellesskap, og vil i en samtale søke bekreftelse på dette. Menn derimot er mer opptatt av å fremheve seg selv og styrke sin posisjon. Når det gjelder ungdomsspråk, er ungdommenes gruppetilhørighet viktigere enn kjønn. Alder er også en viktig faktor, og begrepet “ungdomsspråk” forteller oss at det er forskjell på språket til unge og eldre. Ungdomsspråket har fellestrekk uavhengig av geografi og sosial klasse, fordi ungdom er i en fase av livet hvor de er i opposisjon til foreldregenerasjonen. Bruken av slang er kanskje det viktigste kjennetegnet på ungdomsspråket. Ungdommer er mer åpne for å ta i bruk nye ord i språket, og ofte gjelder dette ord og uttrykk fra andre språk. Slangord brukes ulikt alt etter hvem man er sammen med (Aksnes & Økland, 2019). Det finnes mange engelske slangord for ting som er bra eller dårlig, for eksempel *good* og *digg* for bra, og *bad*, *sucks* og *døll* for dårlig. Man kan også si *babe*, *bitch*, *chick* og *girl* for jente. For gutt kan man si *dude*, *guy*, *hønk* (*hunk*), *pimp* og *player* (Johansson & Graedler, 2002, s. 122).

I 1997-1998 ble det gjennomført en slangundersøkelse i Norge, i Oslo, Bergen og Tromsø. I alt deltok åtte skoler, fire ungdomsskoler og fire videregående skoler. De fikk et spørreskjema med i alt 55 bygdeord, blant annet jente, penger og stygg. Oppgaven deres var å oppgi så mange slangord de kunne komme på for hvert enkelt ord. Elevene fikk også legge til så mange slangord de kunne komme på. En skriftlig slangundersøkelse har vanskelig for å vise nøyaktig hvor ofte eller i hvilke sammenhenger ungdommen bruker slangord, eller om de

brukes aktivt. Det man derimot kan anta er at de ordene som nevnes av flere er mer velkjente enn andre, og forholdsvis frekvente i ungdomsspråk. Noen av de mest frekvente ordene var *party, nerd, crazy, happy, cash, babe, bitch, ugly* og *boring*. *Party, nerd* og *crazy* var de tre vanligste engelske ordene (Hasund, 2000).

Hva kan det ha å si for det norske språket, at det engelske innslaget i ungdomsspråket er så sterkt? Kan man si at det er et hærverk av språket? Johansson og Graedler refererer til Ingrid Kristine Hasund i boken sin, som skriver at ungdommen benytter slikt språk for å skape avstand til voksenkulturen. Dersom ingen voksne hadde vært i mot engelsk i norsk, kunne det kanskje ikke fått en slik identitetsskapende betydning. Man kan prøve å bremse, stoppe og kontrollere utviklingen, men man verken kan eller bør stoppe den, i følge Hasund. Det er ikke til å unngå å bli påvirket av den teknologiske utviklingen, av nye medier eller av den økende kontakten med fremmede kulturer. Avslutningsvis sier hun at vi heller ikke kan unngå at utviklingen setter sine spor i språket (Johansson & Graedler, 2002, s. 123).

2.4.2 Sosiale medier, Internett og gaming

Medietilsynets første delrapport fra Barn og medier 2020 viser at 90 % av 9-18 åringer er på sosiale medier, og 51 % av 9-åringene bruker ett eller flere sosiale medier. Dette er store tall, og forteller oss at sosiale medier er en dominerende plattform for barn og unge. Tallene inkluderer apper som Snapchat, TikTok, Instagram og Facebook, og strømmetjenesten Youtube (Medietilsynet, 2020, s. 2 & 9). Barn og ungdom bruker og eksponeres for det engelske språket flere titalls ganger hver dag. Man blar gjennom Instagramkontoen sin eller ser på Netflix, og man møter på det engelske språket. Det er nesten ikke til å unngå. På TV, Internett, sosiale medier, dataspill og nesten alle plattformene hvor ungdommen tilbringer tiden, er engelsk det primære kommunikasjonsspråket. Dette har selvsagt fordeler ved seg. Denne tidlige bruken av engelsk kan gjøre barn og unge godt egnet til å bruke dette store verdensspråket. Engelsk er til stor hjelp senere i utdanningsløpet, arbeidslivet og generelt i livet. Men går utbredelsen av engelsk på bekostning av vårt eget morsmål? (Haaheim, 2018).

Medietilsynet fant ut gjennom en undersøkelse at omtrent seks av ti norske barn og unge mellom 9-18 år forteller at det for det meste går i engelsk når de ser på Youtube, spiller spill og ser på TV, film eller serie. På sosiale medier bruker 32 % av dem engelsk, 44 % bruker norsk og 19 % bruker begge deler vel så mye. Når de leser, ser eller hører nyheter er det norske språket det vanligste. Vi finner mer engelsk i bruken av sosiale medier, og enda mer i

kategoriene spill, serier og TV (Medietilsynet, 2020, s. 2 & 5). Ved å bruke engelsk i sosiale medier, kan det hjelpe på bedre forståelse ungdommene imellom. Spørsmålet er hvorfor vi bruker det når vi kommuniserer med venner og kjente som er fra det samme landet? Man kan kanskje føle på en slags solidaritet ved å benytte engelske lånord og forkortelser, at det er en måte å minske avstanden mellom deltakerne. Om man vil tilpasse seg den nye livsstilen med sosiale medier og Internettet, må man kanskje også tilpasse seg den nye måten å kommunisere på (UiT, 2017). Eksempler på engelske forkortelser er *LOL* (laughing out loud), *YOLO* (you only live once), *TBH* (to be honest), *TMI* (too much information), *IRL* (in real life) og *BRB* (be right back) (Ramberg & Aronsen, 2016).

Medietilsynet har også utarbeidet en youtube-video i samarbeid med noen barn og unge. “Nyhetssendingen” ledes av to ungdommer, hvor det er Medietilsynet som har utviklet spørsmålene i samarbeid med Språkrådet. Videoen handler om hvilke språk barn og unge møter i digitale medier, og de har gjennomført det ved å spørre barn og unge om dette i Barn og medier-undersøkelsen 2020 (Medietilsynet, 2020). Også denne undersøkelsen viser at barn og unge bruker mest engelsk når de spiller dataspill, ser på film, TV-serier og youtube. Norsk brukes mest når de unge leser nyheter (Medietilsynet, 2020, 1:47-2:00). I undersøkelsen sier de unge selv at når de bruker engelsk på disse områdene, bidrar det til at de blir bedre i det språket, noe direktør Mari Velsand fra Medietilsynet sier er bra, samtidig som hun sier de er opptatt av at det er viktig at barn og unge også har tilgang til norsk medieinnhold. Dette både for å utvikle språket, og for å ta vare på sin norske identitet (Medietilsynet, 2020, 2:00-2:27). Videoen viser opptak av en “gamer” på 18 år som kommuniserer med andre under et spill, språket er hovedsakelig på norsk, men mange av ordene er erstattet med engelske ord. Den samme gutten som vi fikk høre kommunisere, fremmer en problemstilling som kan vekke bekymringer. Han bruker ofte et ord som heter “anti-aliasing”, men har ingen anelse om hva ordet er på norsk. Dette er bare et ord han eksemplifiserer med, og forteller at det er flere engelske ord han benytter seg av som han ikke kan på norsk (Medietilsynet, 2020, 2:27-2:58). Barna som leder videoen intervjuer Åse Wetås fra Språkrådet, og spør hva hun, som representant for Språkrådet, tenker om at barn og unge møter så mye engelsk i dataspill og Youtube. Wetås svarer at det ikke er noe i veien for å bruke og møte engelsk. Hun poengterer at det som er viktig for norske barn er at de i tillegg kan møte norsk, slik som Velsand også understreket. Wetås fortsetter med at dersom man skal bli god og glad i språket sitt, må man møte det og bruke det litt over alt. Både når man spiller dataspill, når man er på skolen og når man kommuniserer med andre (Medietilsynet, 2020, 2:58-3:27). De statlige tilskuddene for

2019 for norske dataspill og film og drama blir vist frem i videoen. Her ser vi at det ble brukt 23 millioner på å utvikle norske dataspill, mot hele 463 millioner kroner på film og drama på norsk. Dette synes ungdommene er for lite penger. Kulturminister Abid Raja får svare for seg i videoen, og sier han er enig i at staten bør gi mer penger til å lage dataspill i Norge. Han sier at det er viktig for særlig barn å kunne spille på sitt eget språk. Han vil få flere spill på norsk, og sier at det er derfor de lager regler. Disse reglene handler om at dersom man får penger til å markedsføre spillene sine i Norge, må også spillet kunne finnes på norsk. Han ønsker å snakke med spillutviklere for å jobbe mot at det utvikles flere norske spill (Medietilsynet, 2020, 4:07-4:53). Som Wetås også sa er det også mye positivt med å møte mye engelsk i spillene. Tall fra Medietilsynet viser at 96 prosent av gutter og 76 prosent av jenter i alderen 9-16 år spiller spill på Playstation, Xbox, PC, mobil eller DS. Det har vært mye bekymring rundt dette. Man har vært bekymret for at barna skal bli hekta på spillingen og være mindre sammen med venner og familie, at de skal slutte med fritidsaktiviteter, og gjøre det dårligere på skolen. Heldigvis finnes det fordeler. Studier viser at gamere blir gode i engelsk, og ofte har bedre karakter i engelskfaget enn medelever som ikke gamer. En svensk studie utført på svenske niendeklassinger viser at online-spillene World of Warcraft og Counter-Strike er de mest populære spillene, hvor spillerne må kommunisere verden over. Ettersom begge spillene foregår på engelsk, må spillerne både skrive og snakke engelsk for å kommunisere med de andre spillerne, noe forskerne tror kan være årsaken til at gamere er gode i engelsk. Også en norsk studie, utført av Lisbeth Brevik ved Universitetet i Oslo, viste at guttene som gjorde det bra i engelsk var gamere som brukte mye tid på online-dataspill hver dag. Disse guttene så også på engelskspråklige filmer, hørte engelsk musikk og leste engelske nyheter på Facebook. Dette viser en stor grad av engelskspråklig fritid, noe Brevik mener er bra for utviklingen av det engelske språket (Redaksjonen, ung.no, 2019).

Lise Traum Nordli, Universitetet i Oslo, har i hovedoppgaven sin om *Internet chatting* fra 1998 beskrevet innflytelsen fra engelsk i norske nettspråk. Hennes konklusjon er at engelsk brukes en hel del, spesielt blant brukerne mellom 16 og 19 år. Hun forklarer det med at språket i nettprat, eller *chattingen*, er muntlig preget, og at innflytelsen fra engelsk på norsk talemål trolig er sterkere enn innflytelsen fra engelsk på norsk skriftspråk. En annen grunn sier hun kan være, som vi tidligere var inne på, er at brukerne er svært fortrolige med engelsk gjennom bruken av Internett og PC, de er mer eksponert for amerikansk underholdningsindustri enn andre aldersgrupper er. Hun viser også til at engelsk er som

språklig pynt i brukernes nettpat. De bruker engelsk til å bygge avstand fra seg selv og ordene de skriver (Roksvold, 2005).

2.5 Norske alternativer

Selv om talemålet er mest påvirket, har engelskens store påvirkningskraft til og med klart å komme inn i den norske grammatikken. For eksempel i setningen “jeg vet hva å gjøre” (direkte oversatt fra engelsk: I know what to do) er subjektet *jeg* og hjelpeverbet *skal* erstattet av infinitivsmarket *å*. Når setningen lyder “Forslag til hva å gjøre alene hjemme?” er det *man kan* som er byttet ut. Et annet fenomen er endret bruk av ubestemt artikkel. På norsk heter det vanligvis “jeg vil bli lærer”, men man kan oftere høre “jeg vil bli en lærer”, direkte oversatt fra engelsk “I want to be a teacher.” Det er også flere eksempler på norske substantiv som bøyes på engelsk måte, som *nettbretts*, altså flere nettbrett, *videosnutts*, flere videosnutter og flere *forums* (Meland, 2019).

Bruken av engelske ord i norsk kan vekke reaksjoner, og det vil ofte være ønskelig å finne norske alternativer til importordet i form av avløserord. Det finnes mange gode eksempler på avløserord, som *kollisjonspute* i stedet for *airbag*. Det er selvsagt helt opp til hver enkelt om man ønsker å benytte engelske eller norske ord, men det kan være gode grunner til å fremme bruken av norsk terminologi på fagområder som står for å lide domenetap. Domenetap kan du lese mer om under del 2.8.1. Et område kan være næringslivet som vi tidligere har sett på, hvor flere gjerne velger å snakke om *accounting* i stedet for regnskap *manager* i stedet for leder eller sjef. Her har Språkrådet forsøkt å oppfordre til norske ord gjennom rapporten deres *Norsk i hundre!* (Språkrådet, 2005, s. 3). Dette er et viktig tiltak for å sørge for at det er mulig å kommunisere og undervise på norsk innenfor alle fagområder. Men det er helt klart ikke problematisk å benytte seg av anglisismer. *Døll* og *date* er to nyere, svært vanlige anglisismer i norsk. Det kan være flere og sammensatte årsaker til at språkbrukere, særlig kanskje yngre, velger disse ordene. Det er ikke sikkert at ordet *kjedelig* får den samme oppfatningen som om man sier *døll*. *Stevnemøte* kan gjerne oppfattes litt mer formelt enn *date*. Anglisismer kan representere språklige nyanser som det norske alternativet ikke alltid dekker, og bruken av dem kan dermed være en leksikalsk berikelse. Det kan også ha dårlig utslagskraft dersom vi forsøker å fremme bruk av norske alternativer til en del kulturelle begreper, som musikkjangrene *blues*, *rock* og *jazz*. Med dette tatt i betraktning, er det ikke sikkert at

fornorsking alltid er mulig eller ønskelig ut fra et helhetlig kommunikativt og kulturelt perspektiv (Andersen, 2006).

2.6 Purisme

Purisme dreier seg om språkrensing. Det er en virksomhet som renser språket for fremmedord, og dreier seg om en bruk av avløserord laget av mer norske elementer (Jahr, 2020). Representanter for Språkrådet har i debatter omtalt arbeidet deres som en varsom eller pragmatisk purisme. I 1995 arrangerte rådet et seminar om dette temaet. Det var en grunnlagsdiskusjon om viktige sider ved norsk språkrøkt, og behandling av både lånord og fornorsking av skrivemåter, spesielt for engelske ord. Ettersom språklig påvirkning er aktuelt i alle språksamfunn, har dermed også diskusjoner om purisme større interesser (Norsk Språkråd, 1997, s. 5).

Vi skiller mellom ulike bruksnivåer hvor purismen blir uttrykt. På mikronivå, dreier det seg om et slags dialektbytte. For å eksemplifisere, kan vi si at jeg flyttet til Oslo for å jobbe, bor der i 1 år, og kommer hjem på ferie og har begynt å si pronomenet “vi” i stedet for “me”, slik vi uttaler ordet i Stavanger. I dette tilfellet har det skjedd purisme på mikronivå. Da ville sannsynligvis noen av vennene mine kommentert på valget mitt av pronomen. På mellomnivået har vi purismen slik den blir uttrykt i håndbøker i praktisk språkbruk, i avisspråket og ellers i pedagogisk praksis. På makronivået kan vi se hvordan purismen kommer til uttrykk gjennom vedtak i Norsk Språkråd og andre offentlige organer. Til sist har vi supernivået, hvor vi finner den puristiske ideologien. Det handler om at den puristiske praksisen har en overbygning i form av en slags ideologi eller holdning. Ved å lage disse skillene mellom ulike nivå av purisme, kan man få frem at det kan være problematisk å måle graden av purisme i et samfunn. Selv om det rår purisme på makronivået, er det ikke nødvendigvis slik at purismen er særlig utbredt blant språkbrukerne på mikronivået (Norsk Språkråd, 1997, s. 18 & 19).

Purismen og nasjonalismen har flere likhetstrekk. Begge disse to bevegelsene handler om å markere selvstendighet og egenart. Likevel er purismen et mer konkret begrep ettersom det under dette begrepet er språket som står i fokus, mens under nasjonalismebegrepet er det nasjonen som helhet. For nasjonalromantikere var det likevel viktig for nasjonen å ha et rent, hjemlig og eget norsk skriftspråk, og dette er grunnen til at disse to begrepene er samkjørte

(Norsk Språkråd, 1997, s. 19). Hvis vi ser tilbake til 1800-tallet på språkdebatten mellom Ivar Aasen og Knud Knudsen, var de begge opptatt av å holde på det nordiske i språket. De var begge det vi kan kalle for purister. Så helt siden da har det vært et ønske om at språket skulle være nasjonalt og hjemlig. Selv om disse to også ønsket et rent språk, har det blitt vist til at selv Aasen brukte mange lånord i de tidligere diktene sine på sunnmørsmål (Norsk Språkråd, 1997, s. 11).

2.6.1 Purisme på norsk

Engelsk er sannsynligvis det største låntakerspråket av verdensspråkene. Landet er langt fra alene om dette, norsk stiller også sterkt her som vi har sett på. Lånord handler om at ord “lånes bort”. Når vi snakker om bruk av ord fra andre land skiller vi mellom lånord og fremmedord. Fremmedordene er den delen av mengden lånord som skiller seg ut fra hovedmønstrene i språkstrukturen, enten gjennom skrift, tale eller begge deler. Når vi skal behandle lånord, finnes det fem måter å gjøre det på (Norsk Språkråd, 1997, s. 61).

1. Vi kan beholde den fremmede formen (eks: taxi).
2. Vi kan beholde lånordet, men overføre det rent grafisk til norske mønster (eks: enterteiner).
3. Vi kan tillempe ordet til norsk struktur gjennom affikser, genus, ordklasse og bøyning (eks: en design).
4. Vi kan lage norsk av ordet, men likevel beholde enkelte treff i form eller uttale (eks: en fitting).
5. Sist kan vi la et hjemlig ord erstatte lånordet i den aktuelle betydningen (eks: datamaskin) (Norsk Språkråd, 1997, s. 62).

Lånene fra engelsk er av to slag, til dels ord der engelsk er mellomstasjon på veien fra latin og gresk, til dels ord som enten er hjemlige germansk-ættede ord i engelsk, eller som har sluttet seg til de samme mønstrene slik at man ikke lenger kan se på ordet at det for eksempel er kinesisk (cash). I overføringen til norsk skiller vi mellom norvæisering, som svarer til punkt 2 og delvis 3 ovenfor, og fornorsking, som svarer til punkt 5 og delvis 4. Disse begrepene skal det handle mer om litt senere i oppgaven (Norsk Språkråd, 1997, s. 62).

2.6.2 Hva betyr purismen i Norge?

Mange har i løpet av de siste årene vært opptatt av den økende språkpåvirkningen fra engelsk. Det har kommet flere reaksjoner, både fra folk flest og fra normeringsinstanser. Under kampanjen “Aksjonen for språklig miljøvern” som Norsk Språkråd hadde på 1990-tallet,

vendte de seg mot det man kan oppfatte som unødvendig bruk av engelsk i norsk. Ser vi slike kampanjer i en større språkhistorisk sammenheng, vil purisme-begrepet stå sentralt. Som tidligere definert er purisme en ideologi preget av tanken om et rent språk. Visse fremmede språkinnslag bør holdes ute ettersom de er med på å gjøre språket *urent*, meiner puristene. Nå finnes det i virkeligheten ingen rene språk. Alle språk har lån, til og med det særegne språket islandsk. Flere språk er dessuten blandingsspråk dannet på grunnlag av språkkontakt. Den første norske purismen var faktisk rettet mot innslag fra norske dialekter og fra svensk. Det var posisjonen til de som arbeidet for ren dansk. Også de som arbeidet for svært varsom fornorsking, var opptatt av å ikke slippe inn for mange dialekttrekk. Det mer radikale fornorskingsprosjektet til Knud Knudsen var i starten ekstremt puristisk mot lånord. Senere har bokmålsnormeringen vært mer liberal. Den ortografiske tilpassingen av lånord må Knudsen derimot få mye av æren for. Her etablerte han tidlig et fornorskingsprogram, med for eksempel endringen fra *philosophie* til filosofi. Også nynorskpurismen er godt kjent, men nynorsktradisjonen som helhet var aldri konsekvent puristisk. Ivar Aasen så verdien av språkkrensing, men ville ikke gå for langt. Det var danske og nedertyske ordlagingselementer som var problematiske. På 1900-tallet kan vi snakke om en samnorskpurisme rettet mot konservative former i bokmålet og tradisjonsformer i nynorsken. Når det gjelder purismen mot engelsk, ser vi liten forskjell mellom bokmål og nynorsk. I Norsk Språkråd har representantene for de to målformene samarbeidet om språkpolitikken overfor anglisismer. I hvilken grad purisme anses som positivt eller negativt, er vanskelig å svare på. I følge Endre Brunstad har purismen mange negative sider, blant annet ved at den har bidratt til å gjøre folk usikre på egen språkbruk og tidvis lagt bånd på den språklige skaperevnen. På en annen side kan purismen skjerpe den kritiske språksansen, og fungere språklig nyskapende og fremme språklig forståelse. Dermed kan man si at purisme i seg selv verken er bra eller dårlig, men må vurderes ut fra kontekst og innretting (Brunstad, 2002).

2.7 Norvagisering

Når engelske ord skal inn i norsk tekst, skaper de konflikter med den norske skrivemåten og rettskrivingen. Skribentene må lete etter en løsning. Dette kalles for spontan norvagisering. Det grunnleggende ortografiske mønsteret skinner stadig igjennom det vi kan regne som disse spontane norvagiseringene, samtidig som det er sterke restriksjoner mot å bruke norsk skrivemåte (Sandøy, 2000, s. 141).

Da Språkrådet vedtok at det skulle være lov å skrive *fait* i stedet for *fight* og *skvåsj* i stedet for *squash*, vekker det betydelig oppsikt (Andersen, 2011). Samtidig bygger det norske skriftmålet på at det skal være et godt samsvar mellom skrift og tale. Målet for norvagiseringen dreier seg altså om at det bør være like enkelt å skrive det relativt nye importordet *teip*, på engelsk *tape*, som det er å skrive det gamle importordet *kjeks*, av engelsk *cakes* (Sandøy, 2004, s. 3). Språkidealet om at visse språkinnslag bør holdes ute for å gjøre språket renere, er kombinert med aktiv innsats for å finne nye ord for lånord, eller for å tilpasse lånene til hjemlig språkstruktur (Brunstad, 2002). Fornorsking er å bytte ut et utenlandsk ord med et norsk, for eksempel hjørnespark med *corner*. Begrepet er det samme, men vi tar i bruk et annet ord for det. Vi får et mer norskt ord inn for det engelske og dårligere tilpassa *airbag*. Ordet kollisjonspute kan vi kalle et avløserord. Dette begrepet er også kalt “indirekte lån”, for begrepet har kommet utenfra, og selve ordene er ofte oversatt eller inspirert av et utenlandsk ord. Hvis vi for eksempel skulle gitt det engelske ordet *airbag* navnet luftpose i stedet for *kollisjonspute*, ville det vært en direkte “kalkering” av det engelske, altså kopiering ledd for ledd. De som har laget det norske ordet, har kommet frem til at “pute” og “kollisjon” nok er de ordene som gir de beste assosiasjonene til formen og funksjonen til fenomenet (Sandøy, 2000, s. 21 & 22). Når man skal satse på fornorsking eller norvagisering, er det noen prinsipper som er viktige å ta utgangspunkt i. Når nye ord blir tatt i bruk i norsk allmennspråk, og ikke allerede har en form som passer inn i det norske ortografiske mønsteret, skal de gis en norsk ordform, enten ved fornorsking eller norvagisering. For helt nye engelske fremmedord skal arbeidet med å finne norske avløserord prioriteres. Det er Språkrådets oppgave å overvåke språksituasjonen slik at de kan finne ut av i hvilke omstendigheter man bør satse på et avløserord, og i hvilke omstendigheter det skal arbeides for en norvagisert ordform. Språkrådet poengterer at man bør arbeide for at flest mulig av importordene som går inn i allmennspråket, blir norvagisert (Sandøy, 2004, s. 2).

2.7.1 Norvagisering i praksis

Gisle Andersen, førsteamanuensis ved NHH, sa i 2010 at Språkrådet så langt har mislyktes i sitt forsøk på å få oss til å ta i bruk den nye skrivemåten. Femten år tidligere lanserte Norsk Språkråd en liste over engelske ord de hadde fornorsket, men fremdeles skrev vi guide og service istedenfor gaid og sørvis. Språkforskeren undersøkte hvordan de offisielle anbefalingene om bruk av norvagiserte ord lå an. Han sjekket også bruken av engelske ord i et materiale av 950 millioner ord. Resultatene var nedslående for Språkrådet, og forslaget deres hadde lite effekt. I nesten alle tilfeller velger brukerne den opprinnelige engelske

varianten. Andersen stiller seg også kritisk til noen av de norvagiserte ordene Språkrådet har kommet med, og mener de ikke er gode nok. Han mener det er flere problematiske sider ved ordene på listen til Språkrådet, noe som delvis kan forklare hvorfor de ikke får fotfeste. Ett eksempel er det engelske verbet å *fade*. Dette foreslås norvagisert som å feide. Han ser en klar tendens til at det allerede eksisterende norske ordet som skrives likt blokkerer for at den foreslåtte norvagiserte formen får feste. Folk fortsetter å bruke feide som substantiv og *fade* som verb. Han vurderer bruken av norvagiseringene i 2010 som en massiv slagside mot Språkrådets forslag. Så langt hadde de i følge han mislyktes i forsøket sitt på å få oss til å ta i bruk norsk skrivemåte av engelske importord. I nesten alle tilfeller går folket for den engelske varianten (Folkestad, 2010).

2.8 Er det norske språk truet?

Tidligere hadde engelsk en begrenset posisjon med innflytelse innen en del godt definerte fagområder. Fra det har språket i dag fått en stilling som leverandør av nye ord og uttrykk også i dagligspråket, og benyttes også i sammenhenger hvor det finnes dekkende ord på norsk. Dette, i tillegg til tendensen til at enkelte språklige “domener” etter hvert er blitt nesten totalt engelskdominert, har fått flere til å frykte en mørk fremtid for det norske språket (Graedler, 2002). Den språklige fremtidens hverdag blir avgjort av valgene vi tar i dag. Vil det norske samfunnet med politikerne i spissen mobilisere en indre kraft for å ta vare på språket, selve limet i det norske samfunnet? (Wetås, 2017).

2.8.1 Domenetap

Domenetap betyr at et språk erstatter et annet innenfor et bestemt område. I det øyeblikket norsk er erstattet av engelsk innenfor et domene, er domenetapet et faktum. Begrepet kan også benyttes i selve prosessen der et språk gradvis trengs ut av et annet (Språkrådet, 2005, s. 15). Norsk som språk er foreløpig ikke akutt truet. Men norskens status som samfunnsbærende nasjonalspråk kan, i årene som kommer, bli truet dersom engelsk innen visse domener erstatter norsk som daglig kommunikasjonsspråk. Det overordnede målet for språkpolitikken må være å hindre slike domenetap for norsk. Dette kan gjøres ved at man greier å etablere de utsatte domeneene som parallellspråklige. Parallellspråklighet i forhold til engelsk og andre fremmedspråk vil si en situasjon der norsk foretrekkes i alle situasjoner der det av kommunikasjonsmessige årsaker ikke er nødvendig å benytte et fremmedspråk. Etter Språkrådets mening er det nødvendig med en samlet politikk i fremtiden. Videre mener de at

det bør slås fast at overordnede språkpolitiske mål alltid skal trekkes inn i politikktutforming, noe som må skje gjennom debatt og et politisk vedtak i Stortinget. Dette må omfatte forholdet mellom (blant annet) norsk og engelsk. På domener som er særlig utsatt for press, må det settes inn tiltak så snart som mulig (Språkrådet, 2005, s. 35).

2.8.2 Hva med fremtiden?

“Vil det norske språk overleve?” Slik lyder overskriften i en artikkel fra Aftenposten fra 2005. Spørsmålet om norsk står i fare med å bli skiftet ut med engelsk, dukker stadig opp. Den sterke internasjonaliseringen og styrken i den angloamerikanske kulturpåvirkningen fører til bekymringer for norskens fremtid (Kristoffersen, 2011).

I Youtube-videoen Medietilsynet utarbeidet i samarbeid med Språkrådet og noen ungdommer, som vi så på under punkt 2.4.2 om “Sosiale medier, Internett og gaming”, svarer Åse Wetås fra Språkrådet på spørsmålet: “Kommer norsk til å dø ut?”. Wetås svarer at hun får det spørsmålet ofte, og sier at hun har en overraskelse på lager. Hun forteller at norsk er et ganske stort språk i verden, og at språket kommer til å leve godt de neste hundre årene slik som det har gjort til nå. Derimot, dersom det er områder norsk ikke blir brukt på i det hele tatt, blir norsk et fattig språk. Hun fortsetter med å si at dersom norsk skal være et rikt og godt språk, så må vi kunne bruke det både når vi spiller dataspill, når vi er på skolen og når vi snakker med andre (Medietilsynet, 2020, 3:27-4:05).

Innimellom er det noen som spår at det norske språket vil endres dramatisk, eller kanskje dø ut. Det trues fra flere hold, ettersom flere engelske ord og uttrykk importeres, og ungdommer bruker lånord fra nyere innvandrerspråk. På den andre siden, i lokalene til Språkrådet i Oslo, sitter Jan Hoel som ikke lar seg bekymre. Han arbeider med terminologi og faguttrykk i Språkrådet og følger blant annet nøye med på bruken av engelsk i akademia. På masternivå er mye av undervisningen og litteraturen på engelsk, og 40 prosent av studentene skriver masteroppgaven sin på engelsk. Han sier at de jobber mye med å styrke det norske språket i akademia, og tror ikke at engelsk truer det norske språket, men er på den andre siden redd for at engelsk kan komme til å skyve ut norsk i høyere utdanning. Videre poengterer han i artikkelen fra Fagbladet at levende språk alltid har vært i utvikling, og alltid kommer til å være det. Språkhistorien gjenspeiler på en måte historien ellers, og påvirkningen på det norske språket forteller hvilke land og kulturer som har vært dominerende gjennom historien. Språkrådet er underlagt Kulturdepartementet og jobber for å styrke det norske språket og

språkmangfoldet. Som statens fagorgan i språkspørsmål har Språkrådet både det brede publikum og virksomheter som målgruppe. En viktig funksjon er svartjenesten. Hver uke mottar fire språkrøktene rundt 150 spørsmål om det norske språket. Gunnhild Wiggen forteller at hun ofte er i tvil når hun besvarer spørsmål, men at hun synes det er greit. Hun forteller videre at folk blir glad når de må ha betenkningstid, at det er et tegn på kvalitet at de ikke er så skråsikre (Håkonsen, 2015).

Det er imidlertid viktig å huske på at mange av de engelske ordene som kommer inn, også i ordbøkene, går ut av bruk etter en tid eller får en fornorsket form. Ordforrådet er i stadig utvikling, og det er heller ikke slik at engelsk brukes overalt. I forhold til mengden språk som produseres i Norge i dag er andelen engelske ord sannsynligvis forsvinnende liten. Norsk kan sikkert tåle en mye større andel lånte ord og uttrykk uten å gå i oppløsning eller bli mindre anvendelig for språkbrukerne. En trøst er kanskje at engelsk, som påvirker språksamfunn over hele verden, selv er blitt fullstendig forandret som følge av innflytelse fra andre språk uten at det ser ut til å skape problemer for brukerne (Graedler, 2002).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode og metodeteori

Denne studien er en kvalitativ studie. Feltet kvalitative metoder preges av entusiasme, spenning, og ikke minst nye muligheter for forskning. Dette er noe av det jeg håper å oppnå gjennom studien. Kvalitative metoder studerer livet fra innsiden og retter oppmerksomheten mot hvordan vi lever livet vårt. Feltet preges av nye perspektiver, nye metoder og nye områder for forskning. Det gjenspeiler også endringer i samfunnet. Tradisjonelt har kvalitative metoder vært forbundet med forskning gjennom nær kontakt mellom forsker og personer i felten, for eksempel ved intervju og observasjon. Samfunnet i dag er preget av en mer visuell kultur. En gjenspeiling av denne utviklingen er nye metoder. Studier av nettsteder og digital kommunikasjon, i likhet med denne studien hvor det forskes på en nettserie, er også blitt en viktig kilde for kvalitative analyser (Thagaard, 2018, s. 11).

En viktig målsetting ved kvalitative studier er at vi oppnår en forståelse av sosiale fenomener. Intervjusamtaler bidrar for eksempel til at vi kan utvikle en forståelse for hvordan personer opplever og reflekterer over sin situasjon. Observasjoner gir innblikk i hvordan personer forholder seg til hverandre. Analyser av verbale uttrykksformer gir oss en forståelse av mønstre som preger måter vi kommuniserer på. Analyser av visuelle og digitale uttrykksformer gir oss en forståelse av trekk som er karakteristiske for kulturen vår (Thagaard, 2018, s. 11). Kvalitative forskningsmetoder er fleksibel forskning. Man kan arbeide parallelt med de ulike delene av forskningsprosessen. I starten defineres problemstilling og det utformes et forskningsdesign. Underveis i prosjektet videreutvikles problemstillingen, og planen for prosjektet kan revurderes. Slik blir det et gjensidig påvirkningsforhold mellom problemstilling, utvikling av data, analyse og tolkning (Thagaard, 2018, s. 27 & 28).

Dette prosjektets valg av metode er visuell metode og sosiolingvistisk metode. Jeg vil observere og analysere den norske NRK-serien "Klassen". Ettersom jeg skal analysere bruken av engelske importord og lånord skuespillerne benytter seg av, vil avhandlingen plassere seg i en sosiolingvistisk tradisjon (Mæhlum, Akselberg, Røyneland & Sandøy, 2017, s. 73). Man kan se serien både på kanalen NRK Super, og på nettsidene til NRK. De siste årene har antall seere på TV-kanalen NRK Super steget. NRK Super har økt sin markedsandel, og blitt

ledende på markedet. Først og fremst har kanalen tatt markedsandeler fra Disney Channel. NRK Super med sine mange programmer og serier har dermed vokst og blitt ganske populær gjennom sine programmer beregnet for barn i aldersgruppen 2-11 år (Håvarstein & Ohlmann 3.0, 2014, s. 100). “Klassen” er en dramaserie som handler om noen ungdommer fra samme klasse på ungdomsskolen. Hovedpersonene byttes fra episode til episode, og ikke alle ungdommene deltar i alle de ulike episodene. Handlingsforløpet baserer seg på alt fra kjærlighet og vennskap til intriger, konflikter, sjalusi og baksnakking (Minos, 2019-2021).

3.1.1 Bakgrunn for valg av metode

Hvordan kan man egentlig begrunne valget av kvalitative metoder? En grunn kan være knyttet til hvor tilgjengelige personer er for forskning. Hvor godt man kjenner til feltet som skal studeres, er også betydningsfullt for valget. Kvalitative metoder egner seg godt for studier til temaer det er lite forskning på fra før av. Da stilles det særlig store krav til både åpenhet og fleksibilitet. En styrke ved kvalitativ forskning er at man kan studere fenomener det er vanskelig å få tilgang til ved andre metoder (Thaagard, 2018, s. 12). For å velge metode må man ta stilling til hvilke metodiske tilnærminger som er mest relevante i forhold til problemstillingen. Først og fremst kan man ta stilling til om man ønsker å benytte seg av allerede foreliggende data. Alternativet er å gå ut i felten for å utvikle nye data. Foreliggende data representerer blant annet foreliggende tekster og visuelle opptak. Verdien med slike data er at de er etablert uavhengig av forskerens medvirkning. En fordel er også at foreliggende data kan være lett tilgjengelige for forskeren, og at analyser av tekstene ikke har de etiske begrensninger som analysen av feltdata har. Dersom man velger å selv utvikle data fra feltarbeid, er observasjon eller intervju, eller en kombinasjon av disse, relevante tilnærminger (Thaagard, 2018, s. 53).

Bakgrunnen for mitt valg av metode har flere utspring. Først og fremst lever vi i en hverdag hvor covid-19 preger oss. Vi har mindre muligheter til å samles, og må tenke smittevern i hver eneste situasjon vi befinner oss i. På grunn av dette bestemte jeg meg tidlig for å gjennomføre en forskning som var mest mulig “koronavennlig”. For det andre, ønsket jeg å gjøre en forskning litt ulik andre. Intervju og observasjoner blir litt for tradisjonelt for min del, så jeg ønsket å være litt mer, kall det gjerne moderne og utradisjonell, og litt mer ulik de fleste andre masteroppgaver. “Skam” er en serie jeg har mye kjærlighet til, så jeg var lenge inne på tanken om å benytte denne i forskningen og på jakten etter engelske importord. Jeg landet på at denne serien er det allerede gjort så mye forskning på at jeg vil være litt mer unik

også i valget mitt av analysedata. “Klassen” er en serie elevene mine ser mye på, og dette har ført til at jeg har måttet se en god del på den selv. Min grunnleggende interesse og årvåkenhet overfor engelske importord i språket vårt gjorde at jeg fort la merke til at språket i serien høres ganske likt ut slik jeg observerer elevene mine prate seg imellom. Da jeg bestemte meg for tema i forskningen, var jeg ganske rask med å bestemme meg for å basere den på nettopp denne populære barne- og ungdomsserien. Jeg visste at her var det mye å plukke av engelske lånord, importord og forkortelser, og at dette kunne bunne i flere interessante analyser og teorier.

3.2 Visuelle data

Visuelle data er et område som omfatter blant annet filmer, video, TV, malerier og Internett. Ved å observere talespråket i serien, anvender jeg både visuelle uttrykksformer og sosiolingvistisk metode for å forske på problemstillingen min. Det kan være med på å utdype forskningen i den forstand at jeg kan innarbeide meg mer omfattende kunnskap om våre omgivelser enn man har tilgang til dersom man i motsetning baserer seg på observasjon og intervjuer. TV-serien kan gi data om de visuelle omgivelsene deltakerne befinner seg i, og gi et nyansert uttrykk for hvordan personer samhandler med hverandre. Bruken av visuelle data kan bidra til å utlevere flere sider ved temaet jeg studerer enn dersom datainnsamlingen hadde basert seg på for eksempel spørreskjema. Film kan avsløre mer om personer enn de er klar over mens opptakene foregår (Thagaard, 2018, s. 139 & 140). De etiske problemstillingene til visuelle data er svært ulike. De kan være knyttet til nøyaktighet og etterrettelighet i framstillingen av de visuelle uttrykkene, til retoriske virkemidler i framstillingen av dem. De kan være knyttet til problemstillinger i forhold til bruk av bilder i forskning på mennesker, og til konservering og bevaring og til respekt for rettigheter og redelighet knyttet til publisering (Brenna, 2009).

TV representerer på mange måter en kontrast til filmens helhetlige fokus. TV sender en strøm av relativt kortvarige programmer. Programmene viser et mangfold av temaer og presentasjonsstil. TV-en er en viktig leverandør av fortellinger av alle slag i dagens samfunn. Den representerer et mangfold av typer fortellinger. Vi har nyheter, debatter, dokumentarer, fiksjonsserier, drama og spillefilmer. Fjernsynet representerer et innslag i de fleste personers hverdagsliv fordi apparatet vanligvis er plassert i ett eller flere oppholdsrom, og på bakgrunn av mangfoldet av ulike programtilbud bidrar dette til at de fleste seere finner noe av interesse.

Gjennom en stadig strøm av programmer er det viktig å analysere de virkemidler programmene anvender for å tiltrekke seg oppmerksomhet. Alle de forskjellige programmene egenart gir grunnlag for å analysere hvordan samfunnsfaglige problemstillinger kommer til uttrykk (Thaagard, 2018, s. 143). Gjennom TV-en er seriekonseptet ikke til å komme utenom. Seriemodellen har naturligvis utviklet seg, men de grunnleggende strukturene har ikke endret seg. I en artikkel helt tilbake fra år 1980 beskrives den såkalte “seriesirkelen”, som har dannet dramaturgisk struktur i den angloamerikanske TV-serie tradisjonen. Artikkelen er noen år gammel, men det prinsipielle i seriekonseptet har ikke endret seg (Håvarstein & Ohlmann 1.0, 2014, s. 121).

3.2.1 Sosiolingvistisk metode

Forskningen baserer seg på en sosiolingvistisk analyse av en serie. Når man skal benytte seg av sosiolingvistisk metode for forskning, må man først og fremst bestemme seg for hva man ønsker å finne ut. Er det endringer som har foregått i en bestemt dialekt? Ønsker man å studere dialektforskjeller? Problemstillingen som blir valgt, får avgjørende betydning for de metodene vi kommer til å benytte oss av. I dette tilfellet er det bruken av engelske importord og lånord som studeres. I en kvalitativ studie med sosiolingvistisk forskningsmetode, er målet først og fremst å oppnå en dypere innsikt og forståelse av sammenhengene mellom språk og de konkrete individene som bruker språket. Informantenes (i denne avhandlingen, skuespillerne fra serien) subjektive opplevelser og ulike psykologiske forhold er viktige bakgrunnsfaktorer for forskeren som skal tolke den språklige atferden. Dette er årsaken til at jeg har valgt å spesifisere og kategorisere importordene og lånordene jeg finner ut ifra samtalsammenheng, i stedet for å ha en uoversiktlig og tilfeldig samling av importord. Dette har jeg gjort ved å kategorisere importordene med kategoriene “mote og klær”, “sport”, “film”, “gaming”, “sosiale medier” og “slang” fra teoridelen. Mer om hvordan dette struktureres, vil bli redegjort for i del 3.6. Det forteller mer om informantene og gir oss mer nøyaktig informasjon med en inndeling i kategorier, og gjør det enklere for meg å vurdere spesifikt hvor engelsken dominerer. Kvalitative studier er altså sterkt individorientert og har normalt få informanter. Resultatene fra en slik studie er derfor ikke statistisk sett generaliserbare. Kunnskapen som kommer fram, er relevant og viktig fordi den synliggjør hvilke mekanismer som kan være bestemmende for enkeltindividets språklige atferd. I dette tilfellet, utgjør kategoriene “mote og klær”, “sport”, “film” og resten av domeneene, disse mekanismene. Slikt sett vil en kvalitativ studie være teoretisk interessant og dermed ha prinsipiell interesse også utover de individene som faktisk er undersøkt (Mæhlum mfl., 2017, s. 77)

De språklige dataene innhentes altså gjennom observasjon av episoder fra serien. Men hvordan kan vi vite at det språket informantene bruker er i samsvar med vedkommendes “egentlige” talemål? Kanskje de ville brukt et språk med enten mye mer, eller mye mindre engelsk uten kameraer til stede og i en “naturlig” samtalsituasjon? I så fall kan vi stille oss spørsmålet om hva som er den mest “naturlige” samtalsituasjonen, og om vi i det hele tatt kan snakke om *et egentlig* talemål? Dette har vært et spørsmål det har vært intenst debattert innenfor moderne sosiolingvistik, og det har vært mange svar. Likevel er det ingen tvil om at ideen og idealet om det uformelle, uanstrengte dagligspråket har vært framtrepende. Med utgangspunkt i et slikt ideal blir vi konfrontert med det såkalte paradokset til observatørene. Vi ønsker å finne ut hvordan folk snakker når de ikke er under systematisk observasjon og overvåkning av en forsker. Den beste måten å innhente data på er gjennom systematisk observasjon. Paradokset kan vi sammenligne med historien om han som ønsket å finne ut om lyset stod på i kjøleskapet også når døren var lukket. Om ethvert individ virkelig har et “egentlig” og “genuint” talemål er svært omdiskutert (Mæhlum mfl., 2017, s. 81 & 82).

3.3 Forskningsetiske utfordringer

Forskningsetikk viser til et mangfold av verdier, normer og institusjonelle ordninger som bidrar til å konstituere og regulere vitenskapelig virksomhet. Det er en sammenfatning eller kodifisering av praktisk vitenskapsmoral. Disse retningslinjene er konkretiseringer av forskersamfunnets grunnleggende normer og verdier. De har sin begrunnelse i vitenskapelig allmennmoral. Som forsker har man ansvar for å forholde seg til fire retningslinjer som er forankret i forskningsetiske normer:

1. Normer for god vitenskapelig praksis, knyttet til forskningens søk etter sikker, dekkende og relevant kunnskap (blant annet akademisk frihet, åpenhet).
2. Normer som regulerer forskersamfunnet (redelighet, etterrettelighet, habilitet, kritikk).
3. Forskningens forpliktelse overfor dem som deltar i forskningen (respekt for menneskeverdet, konfidensialitet, fritt og informert samtykke osv).
4. Forskningens relasjon til resten av samfunnet (uavhengighet, interessekonflikter, samfunnsansvar, forskningsformidling osv) (NESH, 2016, s. 5 & 6).

I en forskning hvor man benytter seg av informanter, har man ansvar for å ta hensyn til menneskeverdet, personvernet, konfidensialitet, samtykke og informasjonsplikt, man har

ansvar for menneskeverdet, personvern, man har ansvar for å informere, og mye mer (NESH, 2016, s. 12-16). Denne avhandlingen baserer seg på den offentlige serien “Klassen”. Dette gjør min jobb som forsker litt “enklere” med tanke på disse hensynene. I retningslinjene til NESH fremgår det at forskeren har ansvar for å informere eventuelle forskningsdeltakere, og ta hensyn til alle disse ulike forskningsetiske utfordringene. De angir også at det finnes en rekke unntak fra hovedregelen, blant annet ved observasjon på åpne arenaer, gater og torg. Andre unntak fra kravet om samtykke og lignende er forskning på offentlige personer. Ettersom forskningen min ligger publisert på NRK sine nettsider, og dermed gir hvem som helst tilgang til å se serien, gjør det at forskningen min faller under dette unntaket. Likevel kan det være vanskelig å trekke skillet mellom offentlig og privat i praksis ved Internettforskning. I prinsippet er det det samme skillet som gjelder for all annen forskning: En forsker kan ikke uten videre registrere private opplysninger selv om de er åpent tilgjengelige, for eksempel intime betroelser på kafé eller barns fortrolige samtaler om sensitive spørsmål i skolegården. Samme regel gjelder for Internettforskning. Det er ikke slik at all informasjon som ligger åpent tilgjengelig på nettet nødvendigvis er offentlig og dermed kan benyttes som gjenstand til forskning da dersom de berørte ikke er blitt informert eller gitt sitt samtykke. NESH sier man må tenke mot begrepet *forventet offentlighet*. Begrepet relateres til forskning hvor det er uklart om informantene forstår og forventer at deres handlinger og ytringer faktisk er offentlige, og at denne informasjonen kan bli benyttet til andre formål enn de opprinnelig hadde tenkt. Her finnes det mange ulike nyanser og avveininger, og disse avveiningene må forskeren selv aktivt gjøre. Jeg som forsker har et selvstendig ansvar for å vurdere hva som er rimelige kriterier for *forventet offentlighet* (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2019). Offentlige personer kan oppleve at den økte oppmerksomheten truer deres frihet. Imidlertid får de ikke sin frihet truet i samme grad som andre personer, ettersom de frivillig har oppsøkt offentlig oppmerksomhet eller har akseptert posisjoner som medfører offentlig oppmerksomhet. Offentlige personer må regne med at de offentlige sidene ved det de gjør, kan bli gjenstand for forskning (NESH, 2016, s. 14).

3.4 Reliabilitet og validitet

For å kunne gjennomføre en forskning, må man vurdere kvaliteten. For å vurdere dette må oppmerksomheten rettes mot forskningens troverdighet. Begrepet gir et utgangspunkt for hvordan eventuelle andre deltakere og forskere kan vurdere fremgangsmåtene i prosjektet og de resultatene vi kommer frem til. Reliabilitet, validitet og overførbarhet er sentrale begreper

for å vurdere troverdigheten til forskningsprosjektet, og gir derfor også uttrykk for kvaliteten av prosjektet. Reliabilitet dreier seg om forskningens pålitelighet. Det må gjøres rede for hvordan man har utviklet data, som innebærer at man beskriver kontakten man har etablert med deltakere i felten, og de inntrykkene vi har av forløpet i feltarbeidet. Reliabilitet baseres på at man redegjør for hvilken betydning erfaringer i felten har for utviklingen av data. Validitet handler om gyldigheten av resultatene man har utarbeidet, og hvordan man tolker disse. Det er viktig å gå kritisk gjennom hva man baserer sine tolkninger på. Vår posisjonering i miljøet som studeres, har betydning for tolkningene man kommer frem til. Overførbarhet knyttes til om den forståelsen vi utvikler innenfor rammen av prosjektet, også kan være relevant i andre situasjoner. Som forsker må man argumentere for at tolkningen som er basert på studier av en situasjon, også kan være relevant i andre sammenhenger (Thagaard, 2018, s. 181 & 182).

Ettersom dette er en forskning basert på en serie, hvor talemålet, språket og ordvalgene til skuespillerne skal være med på å bekrefte eller avkrefte min teori om at ulike domener er sterkt påvirket av engelsk, kan man stille seg spørsmålet i hvilken grad dette i det hele tatt kan være troverdig. En serie er basert på et manus, dette gjør vel at man ikke kan trekke likhetstegn mellom språket i serien og vanlig hverdagsspråk ungdommer imellom? Da jeg bestemte meg for forskning, var min første tanke: “Dersom jeg forsker på serien “Klassen”, har jeg et perfekt fundament for å fremstille det norske ungdomsspråket, for det er nøyaktig slik elevene mine, søskenbarna mine og andre barn og ungdommer prater nå til dags”. Men ordet mitt holder dessverre ikke for at dette skal kunne bli en troverdig forskning. Derfor tok jeg kontakt med STV Norge, produksjonsselskapet som produserer serien for NRK, for å finne ut av hvilket grunnlag de hadde for å utarbeide manusene slik de har gjort. Dette var svaret jeg fikk:

“Våre manus er opprinnelig skrevet i Danmark og bearbeidet i Norge.

I Danmark samarbeider manusforfatterene veldig mye med målgruppen og hører hvordan de ville ha sagt ting.

Så er det sånn at på innspillingen, blir skuespillerne oppfordret til å bruke sine egne ord og formuleringer” (Benedikte Minos, personlig kommunikasjon, 18. januar 2021).

Ut i fra dette, kan det fastslås at ungdommene i serien i hvert fall ikke er fastbundet noe manus. De får lov til å formulere sine egne setninger, og si ting slik de ellers ville ha sagt det.

Likevel er det, som tidligere nevnt, ikke nødvendigvis slik at de ville ha sagt ord, uttrykk og setninger helt likt uten kameraer til stede (Thaagard, 2018, s. 140).

Kvalitativ forskning er preget av både induktive og deduktive tilnærminger. Induktive tilnærminger vil si at de teoretiske perspektivene utvikles på grunnlag av analysen av data. Denne kvalitative forskningen derimot er en deduktiv tilnærming. Det vil si at analysen av dataene tar utgangspunkt i perspektivene fra teoridelen. Metoden og analysen er valgt ut på bakgrunn av teoretiske funn, og blir vurdert i perspektiv fra den teoretiske delen, og motsatt. Mellom induksjon og deduksjon finner man abduksjon. Ved en abduktiv tilnærming bidrar analysen av data til å utvikle teoretiske perspektiver, og den teoretiske forankringen gir innspill til hvordan det kan utvikles en forståelse av dataene. Det innebærer videre både at man utvikler teori på grunnlag av systematiske analyser, og at man tolker data i lys av eksisterende teori. Dette er avgjørende for utvikling av teori, ettersom teori uten basis i data kan inneholde svakheter. Samtidig gir teorien viktige perspektiver for hvordan man tolker dataene. Overganger mellom analyse av data, inspirasjon av ideer forankret i forskerens teoretiske bakgrunn og utvikling av nye perspektiver, representerer en kontinuerlig gjentagende prosess (Thaagard, 2018, s. 184). Analysedelen er inndelt i kategorier. Disse kategoriene er “film”, “mote og klær”, “gaming”, “sport”, “sosiale medier” og “slang”, noen av de samme engelskdominerte domeneene fra teoridelen. Årsaken til at jeg har valgt å utforme analysedelen gjennom kategorisering av disse temaene er for å få en tydelig kobling og en sammenheng mellom teori og analyse. Når teksten inndeles i kategorier, kan det anvendes en deduktiv eller induktiv tilnærming, i denne sammenhengen en deduktiv tilnærming. I en deduktiv tilnærming betegnes kategoriene med begreper fra annen teori eller fra prosjektets problemstilling. For å samtidig kunne forankre kategoriene empirisk, er det viktig at betegnelsene vi anvender, også sammenfaller med kategoriene deltakerne (enhetene) benytter seg av. Vi deler teksten i mer generelle kategorier når temaene vi har kodet i blir gruppert i overordnede kategorier. Denne prosessen kan kalles for “pattern coding”. Kategorisering av data som er kodet, bidrar til å fremheve sentrale mønstre i dataene. Når man utvikler kategorier som representerer sentrale temaer i teksten, bidrar kategoriseringen til at man knytter sammen de enkelte temaene som hver kode representerer. Kategoriene gir uttrykk for mønstre som fremhever sentrale perspektiver i analysen, og er nyttig for å organisere data samtidig som det også bidrar til å redusere vår oppmerksomhet overfor data som ikke er inkludert i kategoriene. Dermed bør man rette oppmerksomheten mot data som ikke passer inn i kategoriene også, slik at man får en motvekt mot de begrensningene som

kategorisering innebærer. På denne måten kan vi nyansere den videre analysen og ikke bli fanget av det perspektivet kategoriene fremhever (Thaagard, 2018, s. 154 & 155).

Begrepet reliabilitet knyttes til spørsmålet om en kritisk vurdering av prosjektet gir inntrykk av at forskningen er utført på en pålitelig og tillitsfull måte. Et kvalitativt prosjekt må vurderes med hensyn til troverdighet, og reliabiliteten til prosjektet er et kriterium for at forskningen er utført på en troverdig måte og dermed blir et troverdig prosjekt. Begrepet innebærer også at de samme resultatene også ville kommet fram dersom en annen forsker hadde anvendt de samme metodene. Interaksjonistiske og konstruktivistiske perspektiv er begreper som har fått en mer fremtredende plass innen kvalitativ forskning, i motsetning til tidligere. I forhold til at perspektivene dreier seg om oppfatningen av den forståelsen forsker utviklet i løpet av feltarbeidet og som er basert på kontakter mellom forskere og deltaker, er en konsekvens av de interaksjonistiske perspektivene at man må revurdere spørsmålet om hva reliabilitet innebærer. Som forsker må man argumentere for reliabilitet. Dette gjør man ved å redegjøre for utviklingen av data i løpet av forskningsprosessen. Med sin argumentasjon søker forskeren å overbevise kritiske lesere om kvaliteten, derav også verdien av resultatene. Som forsker må man da også være spesifikk i sine beskrivelser av sine utforminger av data. Ved å gi en detaljert beskrivelse av forskningsstrategi og analysemetoder slik at det er lett å forstå, styrker man reliabiliteten hos forskningen. En annen metode for å styrke reliabiliteten er å lage et tydelig skille mellom hva som er innsamlet data, og hva som er forskerens vurderinger og kommentarer (Thaagard, 2018, 187 & 188).

Validitet knyttes til resultatene av forskningen og hvordan dataene tolkes av forskeren. Man kan presisere begrepet ved å stille spørsmål om de tolkninger man har kommet fram til, stemmer overens med og er gyldige i forhold til den virkelige verden som er blitt studert. Validitet handler om gyldighet av de tolkninger forskeren kommer fram til, og kan styrkes ved å vektlegge teoretisk gjennomsiktighet. Teoretisk gjennomsiktighet vil si at man beskriver det teoretiske ståstedet som representerer grunnlaget for tolkningene våre, og videre viser til hvordan analysen gir grunnlag for konklusjonene og tolkningene man er kommet fram til. Ved å gå kritisk gjennom analyseprosessen kan man styrke validiteten. Videre kan det testes ut om alternative perspektiver gir en relevant forståelse. Ved å vise til at andre alternative tolkninger er mindre relevante, kan dette være med på å forsterke egne tolkninger (Thaagard, 2018, s. 189). For å tydeliggjøre dette skillet, skillet mellom hva som er innsamlet data og hva som er forskerens vurderinger og kommentarer (presisert avslutningsvis i forrige avsnitt), i

denne avhandlingen, består analysedelen kun av de innsamlede dataene, altså de engelske importordene som ble observert gjennom ulike episoder fra serien. I drøftingen ser jeg på funnene mine, og setter dem opp mot funn fra teoridelen. Ved å kategorisere importordene etter samtaletema, får jeg en god oversikt og en rød tråd mellom teoridel, analysedel og drøfting, som igjen kan igjen være med på å styrke reliabiliteten og validiteten.

3.5 Utvalg

Utvalg i kvalitative studier krever planlegging. I intervju- og observasjonsstudier representerer utvalget personer. Når det er tekster, auditive eller visuelle data som studeres, refereres det til enheter. Kvalitative studier er kjent for å ha et mer begrenset utvalg enn kvantitative studier. Utvelgingsprosessen må anvendes på en slik måte at den er hensiktsmessig for problemstillingen, slik at analysen av data gir en forståelse av de fenomenene som studeres. *Strategisk utvelging* er basert på å systematisk velge ut personer eller enheter som har egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til problemstillingen. Utvelgingsprosessen i kvalitative studier er en organisk praksis, som vil si at man underveis i prosjektet, på bakgrunn av informasjonen man henter inn, kan supplere utvelgingen ved behov. Slik styrkes utvalgets egnethet. Når strategien for utvelgingen kan knyttes til utvikling av teori eller styres av relevant teori, baseres forskningen på *teoretisk utvelging*. Hensikten med denne typen utvelging er at utvalgsprosedyren bidrar til å utforske etablert teori eller utvikle nye begreper og perspektiver. Teoretiske utvalg er basert på en strategi slik at utvalget gir grunnlag for å utvikle eller utforske teoretiske perspektiver ved at utvalget er hensiktsmessig både teoretisk og empirisk. Forskerens tolkninger av det dataene representerer, gir grunnlag for forskningens utarbeidede konklusjoner. *Kvoteutvelging* er en annen utvalgsprosess. Kvoteutvelging kan være gunstig når man ønsker å oppnå bredde i utvalget. Da defineres bestemte kategorier som skal være representert i utvalget, før deltakerne innen hver kategori velges ut. *Sannsynlighetsutvalg* er en metode som innebærer at utvalgene ut fra gitte sannsynligheter kan betraktes som representative for en populasjon fordi sammensetningen av utvalgene er basert på prinsippet om at hver enhet i populasjonen har en kjent sannsynlighet for å bli inkludert i utvalget (Thaagard, 2018, s. 54-56).

Utvalget i denne forskningen baserer seg på teoretisk utvelging, og går ut på å velge ut episoder fra serien som er typiske for problemstillingen, engelsk i norsk. Mer tilspisset er utvalget av antall episoder gjort på bakgrunn av dagsaktualitet og tema i episodene, og at

disse temaene er de samme som kategoriene jeg belyste i teoridelen. Alle episodene jeg har analysert er fra sesong 2 og 3, flest fra sesong 3, som er de nyeste sesongene og som begge hadde sitt produksjonsår i 2020, sesong 3 med noen episoder fra 2021 (Minos, 2019-2021). Jeg ønsker at forskningen skal være så dagsaktuell som mulig, og dermed var det en prioritering for meg at empirien skulle være så ny som mulig. Som nevnt er tema det andre området som utvalget ble gjort med hensyn til. I teoridelen belyser jeg hvorvidt språket er påvirket av engelsk under kategoriene “musikk”, “mote og klær”, “sport”, “film”, “Film, TV og serier”, “økonomi og næringsliv”, “slang”, og i ungdommens bruk av “sosiale medier, Internett og gaming”. Med bakgrunn i disse kategoriene, så jeg meg ut episoder som utspilte seg i større eller mindre grad i disse. For eksempel fant jeg ingen episoder med særlig handling om “musikk” eller “økonomi og næringsliv”, dermed ble disse kategoriene valgt bort fra analysedelen. Alle de andre kategoriene utspilte seg mer eller mindre i ulike episoder, så episodene ble valgt ut slik at alle kategoriene var tema i minst én episode. Det er relevant for forskningen at empirien samsvarer, eller undersøker, det jeg har forsket på i teoridelen. Noe som kan være utfordrende når man skal bestemme utvalget, er å vite når utvalget er stort nok. Dette spørsmålet må vurderes etter hvor godt man mener utvalget er egnet til å utforske problemstillingen. Kvalitative forskninger kjennetegnes ved dyperegående analyser som gir muligheter for detaljerte studier av sosiale prosesser. Derfor vurderes også utvalgets utforming og størrelse i forhold til de analytiske mål man har til prosjektet. Når man kommer frem til at studier av flere personer eller enheter ikke synes å gi ytterligere forståelse av fenomenet som studeres, kan utvalget betraktes som tilstrekkelig stort (Thaagard, 2018, s. 59). Her har jeg måttet prøve meg frem med antall episoder for å finne ut når jeg følte jeg hadde tilstrekkelig med empiri. Jeg landet til slutt på seks episoder.

3.6 Struktur

I de seks episodene jeg har analysert, er det språket som har blitt analysert. Jeg har altså gjennomført en sosiolingvistisk analyse, med hovedvekt på ordnivå. Analysen er delt inn i kategorier. Jeg vil starte med å kort legge frem hvordan gjennomføringen for analysedelen er ordnet. Videre vil jeg ta for meg kategori for kategori i egne avsnitt: “film”, “mote og klær”, “gaming”, “sport”, “sosiale medier” og “slang”. Først vil jeg gjøre en liten vurdering i hvilken grad kategoriene framstår som samtaleemner i episodene. Noen av kategoriene var mer aktuelle enn andre. Videre vil jeg i hver kategori ta for meg alle de engelske import- og lånordene som ble benyttet i serien, og som hadde et samtaletema som samsvarte med

kategorien. Jeg vil også se kort på etymologien til ordene, for å begrunne at ordet er av engelsk opphav. Etter at jeg har lagt frem alle funnene av engelske ord i analysedelen, vil jeg sammenligne dem med teori fra teoridelen. I teoridelen har jeg diskutert disse kategoriene som domener som er mye utsatt for engelsk. I drøftingen vil jeg se på om dette samsvarer med funnene mine fra analysen av serien. Flere av de engelske ordene fra serien blir sagt gjentatte ganger i ulike episoder. Jeg kommer ikke til å nevne ordene som blir brukt flere ganger under samme kategori. Dersom et engelsk ord blir benyttet innen to eller flere ulike kategorier vil jeg derimot belyse dette. Alle importordene er lagt inn i en tabell som ligger som vedlegg (se *Vedlegg 1*).

4.0 Analyse

I teoridelen belyste jeg at kategoriene “musikk”, “mote og klær”, “sport”, “film, serier og TV”, “økonomi og næringsliv”, “slang” og “sosiale medier, Internett og gaming” var domener som er mye preget av engelsk. Alle disse kategoriene er hentet fra Johansson og Graedler (2002), hvor kategoriene “musikk”, “sport” og “klær og mote” blir belyst som engelskdominerte områder ved at kategoriene ble skrevet om i artikler med en høy hyppighet av engelske ord. Alle kategoriene blir likevel presentert som domener som har brakt med seg mye engelsk (Johansson & Graedler, 2002, s. 85). Gjennom analysen ønsker jeg å se i hvilken grad disse kategoriene fra teoridelen medfører et *muntlig* språk som også er preget av engelske ord kategoriene har brakt med seg til det norske språket. Jeg har valgt å utelate kategoriene “musikk” og “økonomi og næringsliv”. Årsaken til dette er at jeg ikke kunne observere noen samtaler som omhandlet disse kategoriene, dermed har jeg ikke noe å vurdere de to kategoriene ut i fra. Jeg har endret navn på kategorien “film, serier og TV” til kun “film”, på bakgrunn av relevans i forhold til handling i episodene. Gjennom analysen, hvor språket til skuespillerne blir observert, vil jeg avkrefte eller bekrefte teorien om at disse områdene er mer eller mindre preget av engelsk, og hvilke av domenene som er mer preget enn andre.

4.1 Gjennomføring

Jeg har valgt å analysere 6 episoder fra serien “Klassen”. Dette gav meg nok materiale til å besvare problemstilling og forskningsspørsmål. Episodene jeg har analysert er episode 24 fra sesong 2, og episode 1, 3, 9, 20 og 36 fra sesong 3. Alle episodene ble transkribert i programvaren Nvivo for å gi både meg selv og lesere en best mulig oversikt. Her har jeg kodet alle de engelske/engelskinspirerte ordene skuespillerne benyttet. Videre er ordene kategorisert etter i hvilken sammenheng de er brukt. De ulike sammenhengene er domenene “film”, “mote”, “sport”, “gaming” og “sosiale medier”. Vanlig, generell dagligtale ungdom imellom uten spesifisert samtaletema kategoriseres som “slang”, og er det siste domenet. Alle disse områdene fra analysen er kategorier jeg tidligere har belyst i teoridelen. Jeg ønsker dermed, gjennom observasjon av serien, å se på i hvilken grad skuespillerne benytter seg av engelske importord under samtaler om disse domenene. En annen ting som er interessant ved serien, er at i slutten av hver episode vises en kort chat-samtale mellom to av skuespillerne (Minos, 2019-2021). Dette gjør det også mulig å analysere hvordan språket kan være på sosiale medier ungdommen imellom. Selv om jeg hovedsakelig har fokus på det muntlige

språket i analysen, vil jeg benytte meg av dette “gratistilbudet” og inkludere det i analysen under kategorien “sosiale medier”. For å forklare de ulike engelske ordene og uttrykkene har jeg kildet til digitale ordbøker. En samlet oversikt over kildene fra disse ordbøkene ligger under *Vedlegg 2*. Kildelisten med referanser til ordbøker ble ganske lang, så jeg besluttet derfor å samle dem i et eget vedlegg utenfor den felles kildelisten.

4.1.1 Film

Film og kino var en stor del av flere episoder. Det likevel eneste låneordet jeg kunne observere under samtaler om film og kino var *trailer*, som brukes i både sesong 2 episode 24 (Minos, 2020, 3:08) og sesong 3 episode 3 (Minos, 2020, 5:23). Ordet, som også kan bety vogntog, er et engelsk låneord som er tatt inn i norsk, og beskrives som et kort sammendrag av en film som brukes til å reklamere for filmen (Språkrådet, 2021). I tillegg kan det bemerkes at skuespillerne sier ordet, lånordet, *film* (Minos, 2020, 5:39). *Film* er et begrep fra ca. 1899 som har blitt brukt om filmmediet. Ordet er fra engelsk opprinnelse, og hadde betydningen “tynn hinne”, brukt om hinnen på cellyloidstrimmelen på de opprinnelige kameraene, men har siden cirka 1899 fått utvidet betydningen til “spillefilm” og som verb “å filme” (Svendsen, 2020). Ettersom ordet *film* er fra engelsk opprinnelse, kan det kategoriseres som et lånord (Johansson & Graedler, 2002, s. 21). Ordet er likevel godt integrert i norsk og finnes i norske ordbøker.

4.1.2 Mote og klær

Showoff, fra engelsk *show off*, er et substantiv og defineres av det norske akademis ordbok som en overflødig og skrytende bruk av virkemidler i måten man opptrer eller presenterer noe på. I episode 1 sesong 3 begynner en ny gutt i klassen, som går med merkeklær. På bakgrunn av dette blir han kalt en *showoff-gutt*, som kan forklares med at han går med disse klærne for å vise både de og seg selv frem (Minos, 2020, 4:58) (Naob, 2021). I stedet for å benytte seg av en norsk forklaring av hvordan han tolker opptreden til denne gutten, benytter skuespilleren seg kun av få ord, innhentet fra engelsk, for å beskrive dette nye tilskuddet til klassen. Det blir videre igjen referert til den nye elevens klesstil, og stilen hans blir beskrevet med adjektivet *fresh* (Minos, 2020, 6:01). Dette ordet er opprinnelig engelsk, og betyr at man ser velstelt, frisk og opplagt ut (Naob, 2021). Den nye eleven fortsetter med å fortelle at klærne hans er *fake* (Minos, 2020, 6:09), som på norsk betyr falsk og uekte (Naob, 2021). Disse tre første ordene som blir sagt under samtaleemnet mote, er alle beskrivende ord, samtidig som *showoff* både beskriver gutten og samtidig kan brukes i en

substantiv-sammenheng, hvor det da kan refereres til *en showoff gutt*. I stedet for å benytte seg av allerede eksisterende, norske, beskrivende ord, velger skuespillerne å benytte seg av et mer slangpreget ordvalg i disse beskrivelsene.

I de andre episodene, inkludert episode 1 sesong 3, preges også noen samtaler av mote. Når man referer til hva man har på seg, vil det norske korrekte ordet være antrekk. I samme sesong episode 36 benyttes heller den engelske betegnelsen *outfit*. Sammenhengen med ordet er at en av skuespillerne spør en annen om han kan filme en *outfit video* av ham (Minos, 2021, 00:25). Ordet er altså det engelske ordet for det norske ordet antrekk, som beskriver hva noen har på seg. *Outfit* blir satt sammen med ordet *video*, som også er fra engelsk, og beskrives som informasjon bestående av bilder og lyd tatt opp med videokamera, lagret på eget medium (Naob, 2021). *Vintage* er et engelsk ord for årgang, og kan brukes om særpreget, gammel mote. Dette er også et ord som brukes i episode 36 i forbindelse med mote og klær, hvor det refereres til en *vintagebutikk* (Minos, 2021, 1:22) (Naob, 2021). *Brandet*, et *brand*, er også et engelsk ord som brukes i denne samme episoden (Minos, 2021, 01:39), som kan anvendes om et merke for et produkt som gjennom markedsføring har fått en bestemt identitet eller profil (Naob, 2021). Språkrådet har en oversikt over norske avløserord man kan bruke istedenfor det opprinnelige engelske, og der står merkevare som norsk alternativ for *brand* (Språkrådet, 2020). I samme episode benyttes også det engelske importordet og verbet *shopping* overfor det norske, handling (Minos, 2021, 01:57) (Naob, 2021). I episode 3 sesong 3 benyttes *t-skjorte*, som er et lånord (Minos, 2020, 00:27). Ordet stammer opprinnelig av engelsk “t-shirt”, men her velges heller det norske og godt integrerte ordet *t-skjorte* (Naob, 2021). Når skuespillerne i samme episode skal forklare at man må ha en viss kleskode for å komme på en fest, benytter de seg av det engelske alternativet *dresscode* (Minos, 2020, 00:26). Her har vi to norske varianter å velge mellom i tillegg til den engelske, “dresskode” eller “kleskode”. En kleskode er en norm for hvordan man skal kle seg, enten formell eller uformell, avhengig av anledning (Naob, 2021).

4.1.3 Gaming

Gaming er en stor del av episode 3 sesong 3, hvor det skal arrangeres *game-night* (Minos, 2020, 2:45) med alle *gamerne* (Minos, 2020, 00:38), hvor *gaming* (Minos, 2020, 00:27) er en stor del av *LAN-et* (Minos, 2020, 00:22). Ordet å *game* er fra engelsk og betyr å spille PC-spill (Naob, 2021). I episoden legger man merke til at ungdommene i de fleste tilfellene benytter seg av det engelske opprinnelige ordet, i stedet for det norske avløserordet “å spille”.

I episoden skal ungdommene samles på et *LAN*. *LAN* er en forkortelse for Local Area Network. Et norsk ord er lokalnett, og brukes om et arrangement hvor felles interesserte samles med datamaskiner som knyttes sammen i et lokalnett for å spille dataspill, chatte (skrive til hverandre på Internett), kople datafiler fra andre og lignende (Naob, 2021). Også i episode 20 sesong 3 prates det litt om *gaming*. Da brukes ordene *online* (Minos, 2021, 00:32) og *LAN-party* (Minos, 2021, 3:22). *Online* er et engelsk adjektiv som blir forbundet med en sentral enhet, datamaskin, server, svitsj eller med Internett. Det vil si at man er pålogget et spill, og spiller med andre som også er pålogget (Naob, 2021). Her kan det også bemerkes at *LAN* har blitt en sammensetning bestående av sitt engelske opprinnelige i tillegg til et norsk sammensetningsledd, og blitt til *LAN-party* (Andersen, 2006).

4.1.4 Sport

Flere av episodene gjennom serien (ikke de utvalgte episodene) dreier seg om spesielt fotball når det kommer til sport, men jeg har bemerket meg lite begreper rundt selve sporten, det var mer samtaler seg imellom i fotbollsammenheng. I episode 9 sesong 3 skal elevene ha en “*fussball-turnering*” på skolen (Minos, 2020, 1:57). *Fussball*, eller bordfotball, er et lite bord med en fotballbane, fotballspillere og en ball, som to og to spiller mot hverandre. Det styres ved at små fotballspillere av figurer er festet til stenger, som går ut av bordet og styres av personene som spiller. Spørsmålet om dette er en sport i den forstand kan reises, men *fussball* har status som en profesjonell sport i land som for eksempel Tyskland (Bolsover, 2010). Skuespillerne benytter seg av begrepet *fussball* i serien, som stammer fra tysk (Amazing game room, 2021). De benyttet seg ikke av det engelske ordet “table football”. På norsk kan man bruke ordet bordfotball (Naob, 2021). Engelske ord som ble benyttet i forbindelse med *fussball-turneringen*, var *wow* (Minos, 2020, 2:10), *skills* (Minos, 2020, 2:17) og *rematch* (Minos, 2020, 13:16). *Wow* er et engelsk lydord, en interjeksjon, som uttrykker at man er imponert eller overrasket over noe. På norsk kan man bruke “du verden” (Naob, 2021). *Skills* er et engelsk substantiv, og på norsk brukes ordet ferdighet eller teknikk (Naob, 2021). Det engelske ordet *rematch* ble sagt i en av meldingssamtalene og har egentlig blitt kategorisert under sosiale medier. Selv om jeg har plassert ordet under kategorien “sosiale medier”, velger jeg likevel å presentere det under kategorien “sport” ettersom ordet er benyttet i forbindelse med *fussball-turneringen*. Ordet finner jeg ikke i det norske akademis ordbok. Dette kan være fordi det kanskje er et litt uvanlig ord å bruke på norsk, ettersom “omkamp” er like etablert og kanskje mer vanlig å benytte seg av?

4.1.5 Sosiale medier

I forbindelse med sosiale medier benyttes det i episode 36 sesong 3 ord som *views* (Minos, 2021, 4:09) og *viral* (Minos, 2020, 4:22). I episode 24 sesong 2 benyttes ord som *likes* (Minos, 2020, 1:18), *hashtag* (Minos, 2020, 1:23), *likesforlikes* (Minos, 2020, 1:24), og *poste* (Minos, 2020, 5:38). Når ungdommene snakker om *views*, refererer de til seertall på videoene de legger ut (Minos, 2021, 4:09). *Viral*, et engelsk ord for det helt like på norsk, “viral”, sier ungdommen med engelsk uttale. Begrepet refererer til at en video sprer seg raskt og ukontrollert via digitale medier (Naob, 2021). *Hashtag* er et velkjent ord for de som bruker appen Instagram. En *hashtag*, på norsk “emneknagg”, kan gi mange likerklipp på instagram (Språkrådet, 2020). Dersom man søker på “best viral hashtags” på Internett, får man opp en nettside som gir tips til emneknagger man kan benytte seg av, blant annet *viral*, *like* og *likesforlikes*. Dersom man legger ved disse emneknaggene under et Instagram bilde, gir det en større sjanse for å få mange *likes*, på norsk likerklipp, på et bilde, slik ungdommene i serien er ute etter (Best hashtags, 2021). Ungdommene snakker også om å *poste* bilder og videoer, på norsk “publisere” (Naob, 2021).

I slutten av hver episode kommer det opp en samtale på meldinger mellom to eller flere av ungdommene i serien, hvor de som oftest snakker kort sammen om dagen vi nettopp har fått se. I de episodene jeg har analysert har jeg observert ordene *views* (Minos, 2021, 8:01), *IRL* (Minos, 2020, 10:27), *OMG* (Minos, 2020, 12:24), *what* (Minos, 2020, 10:24), *sorry* (Minos, 2021, 11:22) og *in your dreams* (Minos, 2020, 13:14) i disse meldingssamtalene. I alle samtalene har det blitt benyttet minst et engelsk ord eller en forkortelse. Jeg fant ingen forklaring til *IRL* på Det norske akademis ordbok, men dinordbok hadde en forklaring. Det er en engelsk forkortelse for “in real life”, altså i det virkelige liv (Dinordbok, 2021). *OMG* er en annen forkortelse som blir brukt. Det er også en engelsk forkortelse, som står for “Oh my God”, på norsk “å herregud”. Dette blir ofte brukt for å uttrykke forskrekkelse, begeistring, spenning, irritasjon eller lignende (Naob, 2021). *Views* blir det også igjen pratet om i den ene samtalen i sesong 3 episode 36. Jeg legger også spesielt merke til at ungdommene skriver det engelske spørreordet *what*, som ikke er et veldig typisk slangord, i stedet for det helt vanlige norske ordet “hva”, for å uttrykke begeistring. I slutten av episode 9 sesong 3 skrives det på melding *in your dreams*. For å formidle det samme på norsk kunne det blitt brukt “i drømmene dine”, eller “drøm videre” (Naob, 2021). Som nevnt i forrige avsnitt ble også ordet

rematch (Minos, 2020, 13:16) sagt i den avsluttende meldingssamtalen i episode 9 sesong 3. Dette ordet faller også under kategorien “sosiale medier”.

4.1.6 Slang

Jeg finner flest engelske importord under det jeg ønsker å kategorisere som slang, ukategoriserte og hverdagslige samtaler blant ungdommen. I sesong 3 episode 1 brukes ordene *ever* (Minos, 2020, 1:13) over noensinne, det engelske uttrykket *shit* (Minos, 2020, 2:08) for å uttrykke forskrekkelse og *sorry* (Minos, 2020, 7:23) over unnskyld (Naob, 2021). *Sorry* blir benyttet i flere episoder, men jeg refererer her til tilfellet i sesong 3 episode 1. Samme sesong episode 36 benyttes ordet *crazy* (Minos, 2021, 6:03) over gal, og i samme sesong episode 3 ord som *please* (Minos, 2020, 11:19) over vær så snill, *snacks* (Minos, 2020, 7:20) over matbit og *nice* (Minos, 2020, 5:43) over bra (Naob, 2021). Ordet *lame* (Minos, 2020, 00:06) blir også brukt i denne episoden. Jeg fant ingen forklaring til det i noen ordbøker, men ung.no hadde en forklaring. Ungdomsredaksjonen fra ung.no forklarte det som et engelsk slangord som ikke har noen fast plass i ordboka, som brukes spesielt av ungdommer og som oversettes til “teit” på norsk (Skaug, 2019). *Nerd* (Minos, 2020, 6:00) er et ord som er godt brukt i serien, her refererer jeg også til tilfellet fra episode 3. Det er fra engelsk og defineres som en intelligent person med et snevert interessefelt og liten sosial begavelse, og som ofte er helt oppslukt av én eneste hobby eller interesse. Ordet er som oftest negativt ladd (Naob, 2021). I sammenhengen *nerd* blir benyttet i serien, kan vi også høre på stemmebruk og se på kroppsspråket til skuespillerne at ordet er negativt ladet. I episode 36 sesong 3 blir en gutt anklaget for å *disse* (Minos, 2021, 2:15) høyden til en annen. Dette ordet er etter det engelske *diss*, en forkortelse av *disrespect*. Det betyr å snakke stygt om noe, rakke ned, eller kritisere. I dette tilfellet, å rakke ned på høyden til gutten (Naob, 2021). *Action* (Minos, 2020, 4:21) er et engelsk ord, og brukes om noe spennende og medrivende, noe med liv og fart i (Naob, 2021). Ordet *action* benyttes i sesong 3 episode 1 i forbindelse med å skape liv og røre mellom to av skuespillerne. Også læreren til klassen benytter seg av et engelsk importord i denne episoden, *smooth* (Minos, 2020, 6:15). Direkte oversatt til norsk betyr dette glatt eller polert, men kan også bety at noe går knirkefritt og uten komplikasjoner (Naob, 2021). Det er i sistnevnte sammenheng ordet benyttes i serien, hvor den nye eleven i klassen tar lærerens beskjed om å finne seg en plass. Da kommenterer læreren med det engelske ordet *smooth*. *Keen* (Minos, 2021, 00:28), fra sesong 3 episode 36, er et annet engelsk ord som blir benyttet. På norsk betyr dette at noen er interessert eller oppsatt i noe eller noen (Naob, 2021). *Chill* (Minos, 2020, 6:17), fra episode 3, også fra engelsk, betyr at

noe er rolig, avslappet og uanstrengt. Ordet kan både brukes til å beskrive noen, at noen er *chill*, altså rolig og avslappet. Det kan brukes som verb, *å chille*, å slappe av (Naob, 2021). I episode 36 sesong 3 blir en gutt anklaget for å være skolens største *wannabe* (Minos, 2021, 5:05). Det er fra engelsk og vil si en person som forsøker å være noe bedre eller større enn det personen egentlig er (Naob, 2021). I episode 9 sesong 3 blir en av guttene kalt *cocky* (Minos, 2020, 3:31). Det er et engelsk adjektiv og på norsk kan ordene kjepphøy, hoven eller blærete brukes (Naob, 2021). I samme episode legger noen av skuespillerne en avtale om noe de skal gjøre sammen senere, og for å uttrykke at avtalen høres bra ut sier en av dem *sounds good* (Minos, 2020, 4:32). I denne episoden er det en gutt som lurer noen av de andre medelevene sine, og når han skal refererer til denne narrestreken benytter han seg av det engelske ordet *prank* (Minos, 2020, 12:52) (Naob, 2021). Ordet *fresh* ble brukt i episode 1, og ut i fra samtaletema falt ordet da under kategorien “mote og klær”. Ordet blir også brukt i episode 20. Her ble ordet benyttet for å beskrive en annen person, det ble komplementert med ordet *fresh* (Minos, 2020, 1:42), dermed kategoriserer jeg det i denne sammenhengen som slang (Naob, 2021).

5.0 Drøfting

I denne siste delen vil jeg ta opp resultatene fra analysedelen. Resultatene vil bli sammenlignet og vurdert opp mot forskningsfunnene fra teoridelen. Dette vil også bli videre anvendt og konkludert i del 6.0 “Konklusjon”.

I del 2.3.4 om “Film, serier og TV” fra teoridelen så vi at dette er et område med stor gjennomslagskraft, og viktige kanaler for kulturell og språklig påvirkning, særlig fra USA. Målet med dette avsnittet var å få frem at flere og flere ser engelskspråklige serier og filmer, som igjen kan være med på å påvirke talespråket. I analysedelen kunne vi se at de to eneste ordene fra serien som var direkte knyttet til samtaletemaet film, var substantivene *trailer* og det ganske vanlige og etablerte ordet *film*. I hvilken forstand det er normalt å anvende mye engelsk i samtale om film er ut i fra dette usikkert. På en annen side vil jeg tro at ungdommer som ser mye film på engelsk, påvirkes til å bruke engelsk i flere andre ulike sammenhenger. Vi kan stille oss spørsmålet om hvor mange av de engelske ordene som blir benyttet i andre samtaleemner i løpet av en dag, faktisk kommer fra at man over tid har blitt påvirket av engelskspråklige filmer? Dette er noe som for meg er umulig å fastslå helt sikkert, men ut fra teori fra teoridelen jeg vil tro at det har mye å si. Ungdommen eksponeres for det engelske språket flere titalls ganger hver dag, det er nesten ikke til å unngå. Spesielt domineres TV og Internett av engelsk, der språket er det primære kommunikasjonsspråket (Haaheim, 2018). Som vi kunne se i teoridelen, begrunnet Lise Traum Nordli innflytelsen fra engelsk i norsk nettspråk ved at brukerne er svært fortrolige med engelsk gjennom bruken på Internett og PC. De er mer eksponert for amerikansk underholdningsindustri enn andre aldersgrupper. Dermed kan det være bakgrunn for å påstå at noen av de andre engelske ordene som blir benyttet i serien under andre kategorier, er på bakgrunn av eksponeringen dagens ungdom er utsatt for (Roksvold, 2005). Mangelen på tilbudet av norske filmer på TV har sannsynligvis en viss påvirkning på språket (Språkrådet, 2005, s. 95).

I følge Språkrådet er klær og mote en kategori som i stor grad er preget av engelske lånord, og som har økt en god del siden 1950-tallet (Graedler, 2002). Hvis vi ser på del 2.3.2 om “Mote og klær” fra teoridelen, har jeg eksemplifisert kategorien med spesifikke ord som refererer direkte til selve plagget. Noen av eksemplene var *jeans*, *tights* og *kilt*. Men noen av ordene, *fashion*, *moteshow* og *catwalk*, er ikke direkte knyttet til klesplagg. Disse eksemplene er likevel ord som har tilknytning til mote-domenet, og med det også hører til. Gjennom

observasjon av serien kunne jeg ikke observere mange samtaler hvor det ble referert til et eller flere spesifikke klesplagg. Kun i ett tilfelle ble det referert spesifikt til et klesplagg (lånordet *t-skjorte*), men det ble i størst grad snakket om mote og stil generelt. De engelske importordene som ble benyttet i de episodene jeg observerte, var *showoff*, *fresh*, *fake*, *outfit-video*, *vintagebutikk*, *brandet* og *dresscode*. I følge min oppfatning bar samtalene om mote og klær et relativt stort preg av engelske ord. Dette var en av kategoriene som bestod av flest engelske ord. Ettersom dette domenet har blitt en storleverandør av lånord, er det kanskje ikke så rart det også drar med seg ord som egentlig ikke har noe med mote og klær å gjøre, men som bare kommer med “på lasset” (Johansson & Graedler, 2002, s. 89 & 90), slik som blant annet *showoff*, *fake* og *outfit*. Disse ordene refererte ikke til et spesifikt klesplagg, men beskrev i serien mote og klær mer generelt. *Showoff*, *outfit-video*, *vintagebutikk* og *dresscode* er alle eksempler på ord med sammensetninger, de har altså gått gjennom en orddanningsprosess og blitt bestående av to selvstendige ord. *Show* og *off*, *outfit* og *video*, *vintage* og *butikk*, *dress* og *code*. *Vintagebutikk* består av et engelsk og et norsk sammensetningsledd, mens de andre ordene er rene, engelskbaserte sammensetninger (Andersen, 2006).

I teoridelen om gaming, kunne vi observere tilfeller hvor “gamere” benyttet seg av ord de ikke visste hva var på norsk (Medietilsynet, 2020, 2:27-2:58). Man kunne også se at Norge kanskje ikke bruker like mye penger og ressurser på å utvikle spill på norsk som de gjerne burde ha gjort (Medietilsynet, 2020, 4:07-4:53). Komplettno publiserte i 2018 en liste over mange ulike engelske begreper som brukes i forbindelse med gaming. De fleste av disse begrepene er ord og forkortelser som benyttes mens man spiller (Komplett, 2020). I serien får vi ikke være med inn i selve “gaming-verdenen”, man får derimot høre hvordan de omtaler *gaming* generelt, planlegger kvelder hvor de skal *game* og forteller om at de har *gamet* dagen før og lignende. Vi får ikke innsyn i noen spillerunde. Dermed er de fleste begrepene jeg kunne observere mer om gaming generelt, og ikke så spesifikke som begrepene til komplett.no. Kun ett ord kunne jeg også finne på gaming-ordboka til komplett, som var ordet *LAN*. Ordene *gamenight* og *LAN-party* fra serien er eksempler på ord med sammensetning, ord som er satt sammen av to selvstendige ord, *game* og *night*, *LAN* og *party* (Andersen, 2006). Jeg legger også merke til at de sjelden benytter seg av det norske ordet “å spille”, det refereres som oftest til *gaming*. *Online* var et annet av de engelske ordene som ble brukt. Det ble ikke brukt så mye engelske ord rundt samtalene om gaming, samtidig som gaming aldri var en veldig stor del av episodene heller. På en annen side kan man kanskje tro at det hadde

vært mer engelske ord dersom vi hadde fått være med inn i en spillerunde med noen av skuespillerne, og fått høre hvordan de snakket til hverandre underveis i spillene. Som vi så i teoridelen, viser tall fra Medietilsynet at gamere blir gode i engelsk. Spillere må ofte kommunisere og samarbeide med andre gamere verden over i spillene. Når spillene foregår på engelsk, som de ofte gjør, må spillerne både skrive og snakke engelsk for å kunne kommunisere, noe forskerne tror kan være årsaken til at gamere er gode i engelsk. Disse barna/ungdommene hadde også en større grad av engelskspråklig fritid bestående av engelsk musikk, filmer og nyheter, som også igjen spiller en rolle for utviklingen av det engelske språket (Redaksjonen, ung.no, 2019).

I teoridel 2.3.3 ble også domenet “sport” presentert som et område sterkt preget av engelsk. Her er det særlig spesifikke sporter som på hvert sitt felt er preget, og som har flere engelske ord for spilleregler, spilleposisjoner, baner og lignende (Johansson & Graedler, 2002, s. 95). I likhet med kategorien “film” og “mote og klær”, medfører sporten mye språkstoff som egentlig ikke har noe med sport å gjøre (Johansson & Graedler, 2002, s. 97). Episode 9 sesong 3 dreide seg om bord-fotball, eller *fussball*, som var det begrepet som ble benyttet i serien. Det var ingen andre sporter med i noen av episodene som ble analysert. Som jeg nevnte i analysedelen, var det lite begreper rundt selve sporten, men mer samtaler seg imellom i sammenheng med fussball-turneringen. Ingen av disse ordene var knyttet til spilleregler eller typiske særtrekk ved sporten. Ordene *wow* og *skills* var ord som ble referert mot de som utførte sporten. *Wow* uttrykket at noen ble overrasket over at noen imponerte i utførelsen av sporten. Det samme med *skills*, som refererte til at noen hadde gode ferdigheter i sin utførelse. Det siste ordet jeg observerte var *rematch*, hvor en av ungdommene ønsket en omkamp av fussball-turneringen. Dette ordet er benyttet i forbindelse med sport, men ble skrevet i meldingssamtalen i slutten av episode 9 sesong 3. Dermed har dette ordet blitt plassert i kategorien sosiale medier. Kategorien sport “skuffet” meg litt, ettersom jeg bare kunne finne to engelske ord. Dette kan selvfølgelig være forbundet med hvordan manus er lagt opp, og dersom det hadde vært mer fokus på fotballspillet i en hel episode, ville det kanskje være mer engelske ord å plukke opp. På en annen side kan dette være et bilde på at det kanskje ikke benyttes så mye engelskspråklige ord i samtaler innenfor denne kategorien. Akkurat dette er vanskelig å gi et korrekt svar på. Det er likevel all grunn til å tro at sport er en viktig innfallsport for nye engelske ord og uttrykk, som er med på å påvirke språket generelt også (Johansson & Graedler, 2002, s. 97).

I teoridel 2.4.2 om “Sosiale medier, Internett og gaming” ble det poengtert i hvor stor grad spesielt sosiale medier blir brukt av norske barn og ungdommer i dag. Bruken av sosiale medier, Internett og gaming bidrar alle til den store eksponeringen av engelsk som barn og ungdom er utsatt for (Haaheim, 2018). At sosiale medier kan sies å være en dominerende del i hverdagen til barn og ungdom i dag (Medietilsynet, 2020, s. 2 & 9), kan i stor grad bekreftes av NRK-serien. De aller fleste episodene jeg har sett av serien, har i større eller mindre grad alltid en bit av sosiale medier eller Youtube innblandet i handlingen. I tillegg har serien “Klassen” en liten “gave” til denne forskningen, om jeg får kalle det det. I slutten av hver episode, får vi se en kort samtale på meldinger mellom ulike karakterer. Det er ulike hovedpersoner i serien fra episode til episode, og det er som regel de karakterene den spesifikke episoden har handlet om, som samtaler seg imellom på slutten. Dette er en interessant del som åpner for innsyn til språket i sosiale medier også. De engelske ordene og uttrykkene jeg observerte under disse avslutningssamtalene var *views*, *IRL*, *OMG*, *what*, *sorry*, *rematch* og *in your dreams*. Sistnevnte er et eksempel på en diskursmarkør. Det er et uttrykk som ikke passer helt inn i noen av de tradisjonelle ordklassene våre (Andersen, 2006). Ordene *what* og *sorry* er ordene man kan “reagere” mest på. Dette er verken forkortelser eller slangord, men helt vanlige engelske ord som velges i stedet for det norske. En artikkel av Linn Merete Rognø skriver om nettopp dette. Overskriften lyder *Sier du “sorry” - eller “omforladelse”?* og fortsetter med at vi i dag knapt sier vi er lei oss, men lettere lirer av oss et *sorry* (Rognø, 2019). Også Språkrådet setter lys på dette, og eksemplifiserer med at nordmenn sier *sorry* i stedet for “unnskyld”, *nice* i stedet for “bra”, og *lame* i stedet for “teit”. Alle disse ordene Språkrådet eksemplifiserer med var også å observere i serien (se *Vedlegg 1*). Marianne Aasgaard, seniorrådgiver i Språkrådet, mener at de engelske ordene ser ut til å fungere mer som krydder i språket, og noe som benyttes for å virke kulere (Aasgaard, 2017). De andre ordene kan se mer ut til å være typiske “sosiale medier språk”. I teoridelen om sosiale medier eksemplifiserte jeg med noen forkortelser, blant annet *IRL*, som er en forkortelse for “in real life”. *OMG* er også en forkortelse som blir brukt. Forkortelsen, for uttrykket “Oh my God”, er egentlig et online-slangord, men blir også brukt i dagligtalen (Abdi, 2017). *OMG* og *IRL* er sammen med uttrykket *in your dreams* også eksempler på diskursmarkører (Andersen, 2006). *Views* er også et ord som blir benyttet i chatten i serien, og dette ordet blir også benyttet i muntlige samtaler mellom skuespillerne i en episode. De andre ordene som blir benyttet i episodene i samtaler om kategorien sosiale medier sammen med *views* er *viral*, *hashtag*, *likes*, *likesforlikes* og *poste*. Alle disse ordene er forbundet med enten Youtube eller Instagram. Som tidligere belyst er dette *hashtags* som kan gi flere likerklipp på

videoer og bilder man *poster* (publiserer) på ulike apper, og er et populært samtaletema blant ungdommen. Hvordan og hvorfor man tagger, kan variere og ha ulike funksjoner. Hashtaggen kan for eksempel brukes til å organisere bildet innenfor en viss sosial kontekst, eller for å gi bildet eller videoen en ironisk vri. Et bilde av mat kan for eksempel få hashtaggene #norsk og #tasty. #norsk forteller om konteksten bildet er tatt i, Norge, og #tasty sier noe om kvaliteten eller opplevelsen. Hashtags er koblet til en indeks som er koblet til serveren til tjenesten. Ved hjelp av et datasystem kan man dermed hente ut bestemte tagger som man kan gruppere sammen for å analysere hvordan vi tagger. For eksempel kan man samle alle #norsk- og “selfie-tagger sammen, og på den måten få en oversikt over det som instagramkulturen fremhever som et norsk selfie-bilde (Håvarstein & Ohlmann 3.0, 2014, s. 98). *Likes* har en positiv kraft som kan forsterke fellesskap blant venner og skape tilhørighet i en fritidsaktivitet eller en skoleklasse. Barn og ungdom kan føle på et stort press for å få *likes* i sosiale medier. Det sosiale livet i en klasse, på skolen og blant venner blir ofte målt i antall *likes*, og det er et slags åpent barometer på popularitet og status. Alle kan se hvem som får mange *likes*, hvem som får lite og hvem som knapt får én. Ungdom i dag forteller også om et stort kropps- og utseendepress. Et pent bilde av en selv kan gi mange *likes*. Ungdommer kan gjerne teste ut hva som gir mange *likes*, noe som kan innebære en følelsesmessig og reell risiko. Hvor langt er man villig til å gå for å få *likes*? (Hegg, 2016). En av episodene jeg observerte av serien “Klassen”, sesong 2 episode 24, handler om nettopp dette, å være totalt oppslukt i *likes* og nesten glemme den virkelige verden rundt seg (Minos, 2020). Med et så stort fokus på *likes*, er det ikke rart det blir et stort samtaletema blant ungdom i dag, noe som gjenspeiles i serien. I og med at både Youtube, Instagram og Tiktok er internasjonale apper, er naturligvis de tilhørende begrepene på engelsk slik at det er forståelig for hele verden. Dette er nok grunnen til at man tar med seg begrepene fra appene og inn i dagligtalen, og ikke nødvendigvis oversetter alle begrepene. Her skulle jeg gjerne hatt en eller annen forskning som støttet påstanden min, men det er foreløpig veldig lite forskning på akkurat dette. På en norsk nettside, OWUP, kan man få en innføring i sosiale medier, blant annet appen Instagram, på norsk. Her har de oversatt noen av begrepene, men noen av dem blir stående som engelske. “Utforske”, “følg” og “offentlig” er noen av ordene som er blitt oversatt til norsk, mens ord som *like*, *live* og *hashtag* forblir i sin opprinnelige skriveform (Owup, 2021).

I teoridelen om ungdommen og ungdomsspråket definerte jeg slang som den typiske, uformelle språkbruken blant ungdom. Her ble det eksemplifisert med flere ord fra Johansson & Graedler, som *good*, *bad*, *babe*, *chick* og *girl* (Johansson & Graedler, 2002, s. 120). Også

Språkrådet hadde flere eksempler på slangord, som de hadde dokumentert etter en undersøkelse for å avdekke hvilke slangord som var de hyppigste og mest brukte. Undersøkelsen viste at de tre vanligste engelske ordene var *party*, *crazy* og *nerd* (Hasund, 2000). Gjennom analysen av serien, kunne man observere disse tre ordene også her, og opptil flere ganger i både samme og i flere forskjellige episoder. Ordet *nerd* ble også i to tilfeller satt sammen med norske ord, og ble til *nerdegjeng* og *nerdefest*. Men disse ordene var langt ifra de eneste engelske ordene man kunne observere under kategorien slang. I de seks episodene kunne man observere til sammen 22 ulike engelske ord og ord som var påvirket av engelsk. De fleste av disse ordene blir i tillegg benyttet opptil flere ganger i samme episode. Videre har vi ordene *snacks*, *sorry*, *please*, *ever*, *nice* og *sounds good*. Disse ordene finnes det en direkte oversettelse som er like beskrivende på norsk. “Matbit”, “unnskyld”, “vær så snill”, “noensinne”, “bra” og “høres bra ut” kunne vært like utfyllende ord å benytte seg av i disse sammenhengene. Her kan det igjen se ut til at ungdommene benytter seg av engelske alternativer for å krydre språket, eller for å virke kulere (Aasgard, 2017). Også innen denne kategorien finner vi eksempel på en diskursmarkør, *sounds good* (Andersen, 2006). *Drama* og *action* er også to ord fra serien som går under samme kategori. Et *drama* er et teaterstykke. Dramaet kan enten være en tragedie eller en komedie (Hamm, 2020). *Action* er av engelsk og betyr handling, og er en filmsjanger hvor det skapes spenning ved å jevnlig utsette hovedpersonen for fare (Svendsen, 2019). I serien benyttes ordene for å beskrive hendelser som kan komme til å skje. En av skuespillerne sier i starten av episode 1 sesong 3 at hun ikke håper det vil forekomme noe *drama* første skoledag, altså hun håper det ikke skal oppstå krangler og misforståelser (Minos, 2020). *Action* blir benyttet i en sammenheng hvor en skuespiller refererer til at noe skal skje mellom en gutt og en jente som liker hverandre. Han beskriver hvordan han ønsker at de begge skal ta initiativ dersom det skal skje noe mellom dem, og for å beskrive dette benytter han betegnelsen på den engelske filmsjangeren *action* (Minos, 2020). Her er det gode eksempler på slang, ved at det blir benyttet gamle ord som får en ny betydning (Hasund, 2020). *Drama* og *action* er sjangre som vanligvis benyttes om filmer eller skuespill, mens her blir de benyttet og knyttet til hendelser i hverdagen. Importordene *shit*, *lame*, *chill*, *cocky*, *fresh*, *prank* og *keen* er også ord man finner norske alternativer til. Disse ordene er både eksempler på ord som er slang i engelsk, og ord som er normale ord i engelsk og brukes som slang i norsk. Ordet *shit* er et engelsk slangord som har flere betydninger, men som hovedsakelig blir brukt for å banne (The online slang dictionary, 2011). De to siste ordene man kunne observere som engelske var verbet *disse* og *wannabe*. *Wannabe* er et slangord på engelsk, og brukes også som slang på norsk. Verbet

disse har fått en fornorsket vri fra det engelske ordet “diss”. Verb har en sentral rolle i setninger, og da kan det bli vanskelig å tenke seg å bruke engelske verb i norske setninger uten at de bøyes som på norsk. Dette er noe språkbrukere gjør ganske automatisk og uten å tenke over det, og dersom man ikke gjør det kan det virke komisk og påfallende. Johansson & Graedler eksemplifiserer med ordene “fluff” og “drift”, og vi ser at begge ordene i likhet med det engelske ordet “diss” får en e-ending etter å ha blitt spontant fornorsket (Johansson & Graedler, 2002, s. 177 & 178). Ordene *nerdegjeng* og *nerdefest* er eksempler på sammensetninger. Ordene har gått gjennom en orddanningsprosess, og blitt bestående av et engelsk og et norsk sammensetningsledd (Andersen, 2006).

Gjennom analysen ser vi tendenser til en god bruk av engelske ord i det norske språket, noe som kan vekke reaksjoner. Jeg observerte lite tendenser til norvagisert ordbruk i chat-samtalene. Lånordet *T-skjorte*, som kommer fra *t-shirt* og som ble brukt i en muntlig samtale, var vel det eneste mest norvagiserte ordet jeg kunne merke meg, selv om dette ordet er en mer “kalkering” av ordet, altså en direkte kopiering av det engelske ordet ledd for ledd (Sandøy, 2000, s. 22). Norvagisering er viktig for et godt samsvar mellom skrift og tale (Sandøy, 2004). Dersom serien “Klassen” skulle blitt teksten nøyaktig slik det ble pratet, ville det være lite korrekt setningsstruktur, sett fra et grammatisk perspektiv. Det tekstede språket ville blitt en blanding av norsk og engelsk. Ettersom det har vært mange de siste årene som har vært opptatt av den økende påvirkningen fra engelsk og hatt en negativ tilnærming til den, ville nok nettopp dette være med på å vekke rikelig med reaksjoner. Flere tilfeller med gode valgmuligheter for å velge norsk, hvor det i stedet for velges engelske ord (eks. *what* - “hva”, *sorry* - “unnskyld”, *please* - “vær så snill”), er nok eksempler som ville fått puristene i landet vårt på banen. Serien kan støtte opp påstanden fra teoridelen om at Språkrådet så langt har mislyktes i sitt forsøk på å få oss til å ta i bruk fornorskede og norvagiserte ord (Folkestad, 2010). Selv om talespråket i serien er norsk, og antallet engelske ord bare er en liten del av alle de norske ordene som blir kommunisert, kan eksemplene ovenfor likevel være med på å vise at selv om vi har norske alternativer, blir de likevel valgt bort og de engelske alternativene blir prioritert. Ettersom Språkrådet jobber med å holde et rent språk, og har holdt kampanjer som “Aksjonen for språklig miljøvern”, som i et språkhistorisk perspektiv vil ha purisme-begrepet sentralt, kan man si at Språkrådet har en ideologi preget av purisme, ønsket om et rent, norsk språk. Samtidig finnes det i virkeligheten ingen rene språk, og alle språk har lån. Tatt utgangspunkt i dette, vil det sannsynligvis aldri eksistere et helt rent språk? (Brunstad, 2002). Hvis vi ser tilbake til for 200 år siden, stod vi i en lignende situasjon som vi

gjør i dag. Forskjellen er bare at da var det skriftspråket som ikke var helt norsk. I dag er det i størst grad talemålet som påvirkes (Roksvold, 2005). På 1800-tallet ble det ønskelige, egne språket sett på som et nasjonalt kjennetegn, og var en stor del av nasjonsbyggingen på den tiden. Henrik Wergeland ønsket å fornorske det danske språket (Videoteket, 2018). Ivar Aasen ønsket seg et nytt skriftspråk som bygde på de norske bygdedialektene (Engan, 2017). Også i dag snakker vi om fornorsking. Begrepet vil i dag si å bytte ut et utenlandsk ord med et norsk (Sandøy, 2000, s. 21). Norvagisering er også en slags form for fornorsking, ved at det bygger på en bedre samsvar mellom skrift og tale, og har et ønske om å tilpasse lånene til hjemlig språkstruktur (Brunstad, 2002). I forhold til serien så jeg lite eksempler på nettopp dette. Importordene ble sagt med engelsk uttale, i eksempelvis ord som *nerd* (Minos, 2020, 6:00) og *lame* (Minos, 2020, 00:06). Diskusjon om purisme er interessant ettersom språklig påvirkning er aktuelt i alle språksamfunn. Som tidligere belyst har representanter for Språkrådet i debatter omtalt arbeidet deres som varsom purisme, og har holdt seminarer om viktige sider ved norsk språkrøkt og behandling av både lånord og fornorsking av skrivemåter, særlig for engelske ord (Norsk Språkråd, 1997, s. 5). Purismen deler noen av de samme verdiene som nasjonalismen, hvor begge har et ønske om å markere selvstendighet og egenart, og ønsker et rent og eget norsk skriftspråk (Norsk Språkråd, 1997, s. 19). Både Ivar Aasen og Knud Knudsen var det vi kan kalle for purister. Likevel har det blitt vist til at selv Aasen brukte mange lånord i de tidligere dialektene sine på sunnmørsmål (Norsk Språkråd, 1997, s. 11). Når til og med Aasen lot seg benytte av lånord, hvordan kan det da forventes at vi skal se forbi all engelsken vi daglig blir eksponert for, og bare snakke rent norsk? Kanskje er det denne såkalte solidariteten som skinner frem gjennom den store anvendelsen av engelsk. Ungdommene føler gjerne på at ved å benytte engelsk i ulike sammenhenger, minsker de avstanden til hverandre (Hasund, 2020). Flere titalls ganger hver dag eksponeres ungdommen for det engelske språket. Da er det kanskje ikke så rart at språket man selv anvender også påvirkes, kanskje mer enn man selv er klar over (Haaheim, 2018).

6.0 Konklusjon

Hvordan skal jeg nå kunne svare på problemstillingen *hvordan brukes engelske importord i språket vårt?* Dette med språk er en vanskelig vurdering. Engelsken trykker på fra alle kanter, samtidig som Språkrådet sier de ikke er bekymret. På samme tidspunkt er ikke engang Språkrådet sikre i sin sak, og som vi tidligere så var Gunnhild Wiggen en av dem som ofte var i tvil når hun skulle besvare spørsmål fra det norske folket på vegne av Språkrådet, spørsmål om overlevelsen til språket og lignende (Håkonsen, 2015). Hvordan skal jeg klare å gjøre en sikker vurdering, når ikke engang Språkrådet vet helt sikkert? Ut ifra analysen ser jeg at samtaler om kategoriene “mote og klær” og “sosiale medier” har flere engelske importord. Den største andelen lånord og importord falt likevel under det jeg har valgt å kategorisere som “slang”, samtaler ungdommer i mellom uten en spesifikk samtale tematikk. Dette kan dermed besvare mitt forskningsspørsmål nummer en, på *hvilke områder engelsken dominerer*. Flere av de engelske ordene som ble benyttet, var ord det fantes norske ord for. Men hvorfor velger vi å bruke engelske ord likevel? En årsak kan være at man opplever en ufarliggjørelse ved å bytte ut visse formuleringer med engelsk. Det kan oppleves som enklere å si *sorry* enn “unnskyld” (Johansson & Graedler, 2002, s. 88). Heller er det ikke sikkert at *lame* ville fått lik oppfatning som “teit”. En annen årsak til at engelske ord blir valgt over norske kan være at anglisismene kan representere flere språklige nyanser som det norske alternativet ikke dekker. Dette gjør at bruk av de engelske ordene gir en leksikalsk berikelse (Andersen, 2006). De vanlige “hverdagssamtalene” var i størst grad preget av slang, engelske ord og forkortelser. Samtidig kan man argumentere mot kategoriseringen min og si at alle kategoriene faller under termen slang, ettersom alt talemål påvirket av engelsk er kjennetegnet til slang (Hasund, 2020). Kategoriene “film”, “sport”, “mote og klær”, “sosiale medier” og “gaming” er alle innfallsporter som medbringer engelske ord og uttrykk. Sammen kan man si at alle disse kategoriene er kanaler for den engelske påvirkningen (Sunde, 2019, s. 11). Den største påvirkningen kommer fra TV-serier, realityprogrammer og fra sosiale medier. Også sms- og “chatspråk” er påvirket av engelsk. Så *hvem er de største forbrukerne av engelsk?* Ungdommer er store forbrukere av disse mediene, og tar dermed med seg engelske ord og uttrykk inn i språket sitt, i langt større grad enn voksne (Huseby, 2018). Serien bekrefter dette i stor grad, på bakgrunn av at flere av episodene utspiller seg med mer eller mindre handling rundt sosiale medier og Internett (Minos, 2019-2021). Som vi så på i teoridelen, kunne vi se at bruken av slang kanskje var det viktigste kjennetegnet på ungdomsspråket, ettersom ungdommer er mer åpne for å ta i bruk nye ord i språket (Aksnes

& Økland, 2019). Også Hårstad og Opsahl karakteriserer det typiske ungdomsspråket ved å vise til deres bruk av lånord fra blant annet engelsk (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 30). Samtalene i serien baserer seg på en uformell språkbruk, og er ofte spøkefull og nyskapende, som også er en definisjon på slang (Johansson & Graedler, 2002, s. 120). Likevel ønsket jeg å kategorisere de ulike temaene fra teoridelen som jeg kunne se eksempler på i serien for å sette skiller og se forskjeller i samtaler med ulike samtaletemaer. Kategoriene “musikk” og “økonomi og næringsliv” har blitt utelatt. Årsaken til dette er som tidligere nevnt at det var lite eller ingen samtaler om disse temaene i serien. “Mote og klær”, “gaming”, “sosiale medier” og “slang” er i større grad preget, hvor “slang” troner soleklart øverst i toppen med flest ulike ord. Heldigvis er det ingen grunn til å påstå at noen av disse områdene er utsatt for domenetap. Språket var preget av engelske ord og uttrykk, men språket var norsk (Språkrådet, 2005, s. 15) (Minos, 2019-2021). En ting man da kan påstå, er at det var ett domene, med bakgrunn i teori og analysen av serien “Klassen”, som var mest utsatt for engelsk.

De aller fleste ordene man finner er importord og ikke lånord, altså ord som har fått en norsk uttale- og skrivemåte (Jarvad & Sandøy, 2007, s. 10). Jeg finner heller ikke særlig mye fornorsket engelsk. Dette gjør at samtalene til tider bærer større eller mindre preg av engelsk. Noen samtaletemaer bestod av flere importord enn andre. Dermed er det ikke alle domene som tilsynelatende er like utsatte for angloamerikansken, på bakgrunn av de observerte episodene. Som et slags samlet resultat (se *Vedlegg 1*) kan vi se at domene som var mest utsatte for engelske importord er vanlig hverdagssamtaler (slang), “sosiale medier” og “mote og klær”, hvor kategorien “slang” troner øverst. Her har jeg telt til sammen 22 ulike ord, men dersom jeg hadde telt med alle gangene de samme importordene blir gjentatt ville tallet vært høyere. I hvilken grad man på bakgrunn av dette kan avklare språket til ungdommen som et utsatt domene, er vanskelig å svare på. Det man derimot kan se er at det generelle språket til ungdommen er mye mer utsatt for engelsk påvirkning enn for eksempel samtaler om sport og film. At språket blir påvirket av engelsk vekker reaksjoner og fører til bekymringer hos flere. Språkrådet jobber jevnt og trutt med å komme med budskapet om at man må benytte seg av norsk der det er mulig. Det finnes mange gode eksempler på avløserord (Språkrådet, 2005, s. 3). Samtidig sies det at det ikke nødvendigvis er problematisk å benytte seg av anglisismene. Heller er det ikke alltid mulig eller ønskelig med fornorsking (Andersen, 2006). Ettersom ungdommer er mer åpne for å ta i bruk nye ord i språket (Aksnes & Økland, 2019), kan engelske ord og uttrykk være en løsning for dem for å skape større avstand til voksenkulturen. Dersom ingen hadde vært i mot engelsk i norsk, hadde kanskje ikke utviklingen vært så stor

som den er (Johansson & Graedler, 2002, s. 123). Gjennom analysen vil jeg derfor påstå at samtaler om domeneene “mote og klær”, “gaming”, “sosiale medier” og det generelle ungdomsspråket, “slang”, alle var domener godt påvirket av engelsk, hvor “slang” tronet øverst med mest engelsk. På bakgrunn av analysematerialet har jeg ikke nok grunnlag for å si noe om engelskpåvirket språk i forbindelse med samtaler om “sport” og “film”, ettersom jeg kun fant to engelske ord til kategorien sport og to ord til kategorien film. Det eneste jeg kan si er at det i følge analysen ikke ser ut til at samtaler om disse domeneene er spesielt utsatt for engelsk påvirkning.

Så til slutt: *Hvordan påvirker bruken av engelsk språket vårt, og er det norske språket truet?* Enkelte språklige domener har etter hvert nesten blitt totalt engelskdominert, selv på områder hvor det finnes dekkende ord på norsk. Dette har fått mange til å frykte for det norske språket (Graedler, 2002). I teoridelen så vi flere argumenter for hvorfor norsk ikke er truet, eller står i fare for å dø ut. Mange av de engelske ordene som kommer inn, også i ordbøkene, går ut av bruk etter en stund eller får en fornorsket form. Samtidig kan man huske på at ordforrådet er i stadig endring, og det er ikke slik at engelsk brukes overalt hele tiden. Sett i forhold til mengden språk som produseres i Norge i dag er andelen engelske ord sannsynligvis forsvinnende liten, og norsk kan nok tåle en mye større andel lånte ord og uttrykk uten å gå tapt eller bli mindre anvendelig for brukerne (Graedler, 2002). Episodene i serien viser også dette, det kommuniserende språket er på norsk, med en påvirkning fra engelsk. Ut i fra dette kunne jeg ikke se noen tendenser til at språket som bar samtaler var truet (Minos, 2019-2021). Selv om språket vårt kan “tåle en støyt”, kan språket bli *fattigere* dersom det er områder det ikke blir brukt på i det hele tatt. Man må kunne bruke det både på skolen, når man snakker med andre og når man spiller dataspill. Klarer vi det, vil språket vårt bli rikere (Medietilsynet, 2020, 3:48-4:07). Både Jan Hoel og resten av Språkrådet jobber med å styrke det norske språket i blant annet academia (Håkonsen, 2015). Sammen med Språkrådet spiller også staten en stor rolle i norskbevaringen. I teoridel 2.3.2 om “Sosiale medier, Internett og gaming” skrev jeg om Abid Raja som støtter flere norske dataspill i Norge. Dersom staten bidrar med mer penger til flere norske dataspill i Norge, fører dette til at ungdom møter mer norsk i hverdagen, som igjen kan være med på å påvirke talespråket (Medietilsynet, 2020, 4:07-4:53). Men hele ansvaret ligger ikke hos staten, politikerne eller Språkrådet. Vi kan ikke ta overlevelsen til det norske språket for gitt. Vi må kjempe for det. Språkutviklingen vil sannsynligvis være sterkt preget av den amerikanske popkulturens innflytelse de neste hundre årene. Så lenge vi fortsetter å bruke tradisjonsrike norske ord og uttrykk, vil vi sørge for at

norsk forblir det samfunnsbærende språket (Haaheim, 2015). Det er opp til hver enkelt om man ønsker å benytte seg av engelske eller norske ord. Så da lander spørsmålet i fanget ditt. De språklige fremtidens hverdag blir avgjort av valgene vi tar i dag (Wetås, 2017). Hva vil du gjøre?

Litteraturliste

- Abdi, G. (2017). *Den nye norsken. Slangordbok*. Oslo: Kagge Forlag AS.
- Hårstad, S. & Opsahl, T. (2013). *Språk i byen - Utviklingslinjer i urbane språkmiljøer i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Jarvad, P. & Sandøy, H. (2007). *Stuntman og andre importord i Norden. Om uttale og bøjning*. Oslo: Novus AS.
- Johansson, S. & Graedler, A.-L. (2002). *Rocka, hipt og snacksy. Om engelsk i norsk språk og samfunn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.
- Kleven, T. A. & Hjordemaal, F. R. (2018). *Innføring i pedagogisk forskningsmetode. En hjelp til kritisk tolkning og vurdering*. Bergen: Fagbokforlaget.
- NESH. (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humanoria, juss og teologi*. Oslo: De nasjonale forskningsetiske komiteene.
- Norsk Språkråd. (1997). *Purisme på norsk?* Oslo: Lobo Grafisk AS.
- Otnes, H. & Aamotsbakken, B. (2017) *Tekst i tid og rom*. Oslo: Det norske samlaget.
- Sandøy, H. (2000). *Lånte fører eller bunad? Om importord i norsk*. Oslo: Cappelens Forlag AS.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Aasgaard, M. (2017). *Big deal*. Lokalisert februar 2017 på Internett:
<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/spraaknytt-22017/med-andre-ord/>
- Aksnes, M. & Økland, T. G. (2019). *Språk, kjønn og ungdom*. Sist oppdatert 02.01.2019 på Internett:
<https://ndla.no/nb/subject:18/topic:1:185340/topic:1:71188/resource:1:65730?filters=urn:filter:18569f4e-5901-472a-96a0-b06c09b201fb>
- Amazing game room. (2021). *What is foosball called in Germany? You probably haven't heard this*. Hentet 28.03.2021 på Internett:
<https://amazinggameroom.com/foosball/what-is-foosball-called-in-germany/>
- Andersen, G. (2006). *Engelske importord i norsk*. Lokalisert mars 2006 på Internett:
https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/2006/Spraaknytt_3_2006/Importord/

Andersen, G. (2011). *Finisj eller finish? - Norvagisering femten år etter normeringsvedtaket*.

Lokalisert januar 2011 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt-2011/Spraaknytt-12011/finisj-eller-finish/>

Best Hashtags. (2021). *Best #viral hashtags*. Sist oppdatert 14.02.2021 på Internett:

<http://best-hashtags.com/hashtag/viral/>

Bolsover, C. (2010). *Table soccer aims to be taken seriously as a sport*. Lokalisert 06.06.2010 på Internett:

<https://www.dw.com/en/table-soccer-aims-to-be-taken-seriously-as-a-sport/a-5646121>

Brenna, B. (2009). *Visuell uttrykksform*. Lokalisert 31.03.2009 på Internett:

<https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/spesielle-problemomrader/visuell-uttrykk/sform/>

Brunstad, E. (2002). *Nordisk purisme*. Lokalisert februar 2002 på Internett:

https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt_2002/Spraaknytt_2002_2/Nordisk_purisme/

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2019). *Forskningsetisk veileder for internettforskning*. Lokalisert 12.02.2019 på Internett:

<https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetisk-veileder-for-internettforskning/>

Engan, O. (2017). *Ivar Aasen og landsmålet*. Sist oppdatert 20.09.2017 på Internett:

<https://ndla.no/nb/subject:19/topic:1:187135/resource:1:181369?filters=urn:filter:8bbcf-dcb-2edc-4fc0-b8a4-f342514b9f20>

Engan, O. (2017). *Knud Knudsen og riksmålet*. Sist oppdatert 20.09.2017 på Internett:

<https://ndla.no/nb/subject:19/topic:1:187135/resource:1:181362?filters=urn:filter:8bbcf-dcb-2edc-4fc0-b8a4-f342514b9f20>

Engan, O. & Tørdal, R. M. (2018). *Moderne norsk i endring*. Sist oppdatert 26.10.2018 på Internett:

<https://ndla.no/subject:19/topic:1:187135/resource:1:24721?filters=urn:filter:f3d2143b-66e3-428c-89ca-72c1abc659ea>

Folkestad, S. (2010). *Nedslående for Språkrådet*. Lokalisert 29.10.2010 på Internett:

<https://forskning.no/norges-handelshoyskole-sprak-kulturpolitikk/nedslaende-for-sprakradet/816601>

Graedler, A. L. (1997). *Engelske lånord i bølger og drypp*. Lokalisert mars 1997 på Internett:

https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt_1997/Spraaknytt_1997_3/Engelske_laanord_i_boelger_og/

Graedler, A. L. (2002). *Engelske lånord i norsk 1950-2000*. Lokalisert 03.04.2002 på Internett:

https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt_2002/Spraaknytt_2002_3_4/Engelske_laanord_i_norsk_1950/

Haaheim, M. (Språkrådet) (2018). *Et ungdomsperspektiv på fremtiden til det norske språket*. Lokalisert 01.06.2018 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2018/et-ungdomsperspektiv-pa-fremtiden-til-det-norske-spraket/>

Hamm, C. (2020). *drama*. Sist oppdatert 12.11.2020 på Internett:

<https://snl.no/drama>

Hasund, I. K. (2000). *Engelsk i norsk ungdomsspråk*. Lokalisert 01.02.2000 på Internett:

https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt_2000/Spraaknytt_2000_1_2/Engelsk_i_ungdomsspraak/

Hasund, I. K. (2020). *slang*. Sist oppdatert 13.08.2020 på Internett:

<https://snl.no/slang>

Hegg, K. (2016). *Kampen om "likes"*. Lokalisert 05.07.2016 på Internett:

<https://tidsskriftet.no/2016/07/gjesteskribent/kampen-om-likes>

Huseby, E. M. (2018). *Påvirkning fra engelsk*. Sist oppdatert 18.12.2018 på Internett:

<https://ndla.no/nb/subject:18/topic:1:185340/topic:1:71188/resource:1:119219?filters=urn:filter:18569f4e-5901-472a-96a0-b06c09b201fb>

Håkonsen, K. D. (2015). *Språkets riddere*. Sist oppdatert 20.03.2015 på Internett:

<https://fagbladet.no/kultur/sprakets-riddere-6.91.244829.49813e3123>

Jahr, E. H. (2020). *"purisme - språkreising"*. Sist oppdatert 16.11.2020 på Internett:

https://snl.no/purisme_-_spr%C3%A5kreising

Jonassen, K. (2008). *Norsk fagspråk må videreutvikles*. Lokalisert 10.10.08 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/Sprakarbeid/Terminologi/nyttig-informasjon/Fagstoff/Norsk-fagsprak-ma-videreutvikles/>

Komplett. (2020). *Gaming-ordboka. Få stålkontroll på alle forkortelser og begrepet*. Sist oppdatert september 2020 på Internett:

<https://www.komplett.no/article/56401/gaming-ordbok-dette-betyr-forkortelsene-og-uttrykkene>

Kristoffersen, G. (2011). *Vil det norske språk overleve?* Sist oppdatert 19.10.2011 på Internett:

<https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/0QyEJ/vil-det-norske-spraak-overleve>

Lie, T. (2004). *Hvorfor synger vi på engelsk?* Publisert januar 2004 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/2004/1/Hvorfor/>

Medietilsynet. (2020). *Barn og medier 2020. Om sosiale medier og skadelig innhold på nett. Delrapport 1.* Lokalisert 11.02.2020 på Internett:

https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/200211-barn-og-medier-2020-delrapport-1_-februar.pdf

Medietilsynet. (2020). *Barn og medier 2020. Språk og medievaner. Delrapport 8.* Lokalisert 24.09.2020 på Internett:

<https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/200924-delrapport-8-sprak-og-medievaner-barn-og-medier-2020.pdf>

Meland, S. I. (2019). *Engelsk lurer seg inn i norsk grammatikk.* Lokalisert 12.04.2019 på Internett:

<https://forskning.no/ntnu-partner-sprak/engelsk-lurer-seg-inn-i-norsk-grammatikk/1325804>

Norseng, P. (2018). *håndfestning.* Sist oppdatert 11.04.2018 på Internett:

<https://snl.no/h%c3%a5ndfestning>

Owup. (2021). *Innføring i Instagram.* Hentet 31.03.2021 på Internett:

<https://owup.co/no/innforing-i-instagram/>

Ramberg, I. & Aronsen, I. B. (2016). *Forkortelser, engelsk og slang - slik er ungdomsspråket.* Sist oppdatert 01.01.2016 på Internett:

<https://www.itromso.no/nyheter/2015/03/24/Forkortelser-engelsk-og-slang-slik-er-ungdomsspr%C3%A5ket-10785528.ece>

Redaksjonen, ung.no (2019). *Å game gjør deg god i engelsk.* Sist oppdatert 14.06.2019 på Internett:

https://www.ung.no/spill/3977_%C3%85_game_gj%C3%B8r_deg_god_i_engelsk.ht

Rognø, L. M. (2019). *Sier du "sorry" - eller "omforladelse"?* Lokalisert 21.05.2019 på Internett:

<https://www.vi.no/familie/sier-du-sorry---eller-omforladelse/71077864>

Roksvold, T. (2005). *Tendenser i norsk mediespråk.* Lokalisert april 2005 på Internett:

https://www.idunn.no/nmt/2005/04/tendenser_i_norsk_mediesprak

Sandøy, H. (2004). *Norsk skrivemåte av importord - norvagisering*. Lokalisert 28.03.2004 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/upload/norvag04.pdf>

Skaug, H. A. (2019). *Hva betyr "lame"?* Sist oppdatert 25.04.2021 på Internett:

<https://www.ung.no/oss/venn/356580.html>

Solbakken, H. M. (2019). *En egen nasjon bør ha et eget språk*. Sist oppdatert 31.01.2019 på Internett:

<https://ndla.no/subject:19/topic:1:187135/resource:1:26760?filters=urn:filter:f3d2143b-66e3-428c-89ca-72c1abc659ea>

Språkrådet. (2005). *Norsk i hundre! Norsk som nasjonalspråk i globaliseringens tidsalder*.

Hentet fra:

https://www.sprakradet.no/localfiles/9832/norsk_i_hundre.pdf

Språkrådet. (2020). *På godt norsk - avløserord*. Sist oppdatert 23.10.2020 på Internett:

<https://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriverad/Avloeyesarord/>

Sunde, A. M. (2019). *Skjult påvirkning*. (Doktoravhandlinger ved NTNU). Lokalisert april 2019 på Internett:

https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/bitstream/handle/11250/2603492/AnneMetteSunde_fulltext.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Svendsen, T. O (2019). *actionfilm*. Sist oppdatert 27.08.2019 på Internett:

<https://snl.no/actionfilm>

Svendsen, T. O. (2020). "filmens historie". Sist oppdatert 12.12.2020 på Internett:

https://snl.no/filmens_historie

The online slang dictionary. (2011). *Definition of shit*. Sist oppdatert 18.05.2011 på Internett:

<http://onlineslangdictionary.com/meaning-definition-of/shit>

UiT. (2017). *Yolo, men vær forsiktig med språket!* Lokalisert 20.03.2017 på Internett:

<https://site.uit.no/some/2017/03/20/yolo-men-vaer-forsiktig-med-spraket/>

Utne, I. (1997). *Styrer vi unna eit angloamerikansk dataspråk?* Lokalisert mars 1997 på Internett:

https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/Publikasjoner/Spraaknytt/Arkivet/Spraaknytt_1997/Spraaknytt_1997_3/Styrer_vi_unna_eit_angloameri/

Venås, K. (2019). *Moderne norsk*. Sist oppdatert 13.09.2019 på Internett:

https://snl.no/moderne_norsk

Videoteket. (2018). *Språkhistorie på 1800-tallet*. Lokalisert januar 2018 på Internett:

<https://videoteket.no/wp-content/uploads/2018/01/studiehefte-spr%C3%A5kshistorie-p%C3%A5-1800-tallet.pdf>

Weidling, T. R. & Njåstad, M. (2020). *Norge under dansk styre - 1537-1814*. Sist oppdatert 13.10.2020 på Internett:

https://snl.no/Norge_under_dansk_styre_-_1537-1814

Wetås, Å. (2017). *Debatten om norske verdier: Ikke glem språket vårt*. Lokalisert 27.09.2017 på Internett:

<https://www.riksmalsforbundet.no/norske-verdier-glem-spraket-vart/>

Medietilsynet. (2020, 24. september). *Engelsk dominerer når barn bruker dataspill og Youtube*. [Et videoklipp]. Hentet fra:

<https://www.youtube.com/watch?v=-Wngnkrb4oQ&feature=youtu.be>

Primærkilder:

Minos, B. (Ansvarlig produsent). (2019-2021). *Klassen*. [TV-serie]. STV Production/Nrk Super.

<https://tv.nrk.no/serie/klassen/sesong/1>

Eriksen, T. G. (Ansvarlig redaktør). (2020, 27. mai). *Jakten på likes*. [Episode i TV-serie].

Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*.. STV Production/NRK.

[Klassen – 24. Jakten på likes \(Sesong 2\) – NRK TV](#)

Eriksen, T. G. (Ansvarlig redaktør). (2020, 30. september). *Drama første skoledag del 1*. [Episode i TV-serie]. Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*. STV Production/NRK.

[Klassen – 1. Drama første skoledag del 1 \(Sesong 3\) – NRK TV](#)

Eriksen, T.G. (Ansvarlig redaktør). (2020, 07. oktober). *Ostepop og game night*. [Episode i TV-serie]. Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*. STV Production/NRK.

[Klassen – 3. Ostepop og game night \(Sesong 3\) – NRK TV](#)

Eriksen, T. G. (Ansvarlig redaktør). (2020, 28. oktober). *Escaperoom*. [Episode i TV-serie]. Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*. STV Production/NRK.

[Klassen – 9. Escaperoom \(Sesong 3\) – NRK TV](#)

Eriksen, T. G. (Ansvarlig redaktør). (2021, 02. januar). *Joffe ler sist*. [Episode i TV-serie]. Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*. STV Production/NRK.

[Klassen – 20. Joffe ler sist \(Sesong 3\) – NRK TV](#)

Eriksen, T. G. (Ansvarlig redaktør). (2021, 20. februar). Venner eller views? [Episode i TV-serie]. Minos, B. (Ansvarlig produsent), *Klassen*. STV Production/NRK.

[Klassen – 36. Venner eller views? \(Sesong 3\) – NRK TV](#)

Vedlegg 1

Oversikt over lånord og importord fra analysedelen.

	Sesong 2 episode 24	Sesong 3 episode 1	Sesong 3 episode 3	Sesong 3 episode 9	Sesong 3 episode 20	Sesong 3 episode 36	Antall ulike ord til sammen
Film	traileren, film		traileren				2
Mote og klær		showoff, fresh, fake, smooth	dresscode, t-skjorte			outfit-video, sponset, vintagebutikk, brandet, shopping	11
Gaming			gamenight, LAN, gamer, gaming		online, LAN-party		6
Sport				wow, skills			2
Sosiale medier	likes, hashtaggen, likesforlikes, poste, what, IRL		OMG	rematch, in your dreams	sorry	views, viral	12
Slang	sorry, please,	drama, ever, nerd, shit, action, sorry	lame, nerdegjen, gen, nerdefest, shit, sorry, nice, nerd, chill, snacks, please, sorry	cocky, nice, sounds good, prank	sorry, fresh	keen, sorry, disse, wannabe, crazy	22

Vedlegg 2

Kildeliste: ordbøker

Det norske akademis ordbok. (2021). “Brand”. Hentet 02.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/brand_2

Det norske akademis ordbok. (2021). “Chill”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/chill>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Dresskode”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/dresskode>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Fake”. Hentet 02.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/fake_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Fresh”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/fresh>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Outfit”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/outfit>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Showoff”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/showoff>

Det norske akademis ordbok. (2021). “T-skjorte”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/T-skjorte>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Vintage”. Hentet 02.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/vintage_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Action”. Hentet 03.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/action>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Disse”. Hentet 03.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/disse_4

Det norske akademis ordbok. (2021). “Game”. Hentet 03.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/game_2

Det norske akademis ordbok. (2021). “Keen”. Hentet 03.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/keen>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Nerd”. Hentet 03.03.2021 fra:

https://naob.no/ordbok/nerd_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Omg”. Hentet 03.03.2021 fra:

<https://naob.no/ordbok/OMG>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Smooth”. Hentet 03.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/smooth>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Viral”. Hentet 03.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/viral>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Bordfotball”. Hentet 28.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/bordfotball>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Cocky”. Hentet 28.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/cocky>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Lan”. Hentet 28.03.2021 fra:
https://naob.no/ordbok/lan_2

Det norske akademis ordbok. (2021). “Online”. Hentet 28.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/online>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Skills”. Hentet 28.03.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/skills>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Wow”. Hentet 28.03.2021 fra:
https://naob.no/ordbok/wow_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Prank”. Hentet 14.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/prank>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Video”. Hentet 14.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/video>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Crazy”. Hentet 24.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/crazy>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Ever”: Hentet 24.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/ever>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Poste”. Hentet 25.04.2021 fra:
https://naob.no/ordbok/poste_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Shit”. Hentet 24.05.2021 fra:
https://naob.no/ordbok/shit_1

Det norske akademis ordbok. (2021). “Snack”. Hentet 24.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/snack>

Det norske akademis ordbok. (2021). “Wannabe”. Hentet 24.05.2021 fra:
<https://naob.no/ordbok/wannabe>

Dinordbok. (2021). “Hva står IRL for?” Hentet 03.03.2021 fra:

<https://www.dinordbok.no/forkortelser-og-akronymer/?q=IRL>

Språkrådet. (2021). “Trailer”. Hentet 02.03.2021 fra:

<https://ordbok.uib.no/perl/ordbok.cgi?OPP=trailer>